TÜBİTAK

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu

20 Aralık 1999

Gelişmelere İlişkin Değerlendirmeler ve Kararlar

I. Gereği Yerine Getirilenler

a. Sonuçlananlar

b. Belirli Bir Programa Bağlanarak Sürekliliği Sağlanan Uygulamalar/Nihai Aşamaya Gelinenler

c. Yasalaşma Aşamasında Olanlar

a. Sonuçlananlar

97/01 Ulusal Enformasyon Altyapısı Ana Planı'nın Hazırlanması

97/02. Ulusal Akademik Ağ ve Cahit Arf Bilgi Merkezi'nin Kurulması ve Kaynak Sorununun Çözülmesi

97/07. Türkiye Akreditasyon Konseyi Yasası'nın Çıkarılması

97/10. AR-GE'ye Devlet Yardımı Kararı ile İlgili Yeni Düzenlemeler

97/24. Sanayi Sektörü'nde Teknoloji Geliştirilmesi: Dünya Bankası'nın Ülkelere Yardım Stratejisi Bağlamındaki "Sınaî Teknoloji Geliştirme Projesi, II"

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Sonuç
97/01	**Ulusal Enformasyon Altyapısı Ana Planı'nın Hazırlanması**	**Yürütme Grubu (Grupta temsil edilen Kuruluşlar):** Ulaştırma Bakanlığı (Koord.) TÜBİTAK(Proje Yürütücüsü) Genelkurmay Başkanlığı MGK Genel Sekreterliği YÖK DPT TT TTGV TESİD TÜBİSAD	Ulusal Enformasyon Altyapısı Ana Planı, Başbakanlığın "*Enformasyon teknolojilerinin geliştirilmesi ve bilgi toplumuna geçişin sağlanması maksadıyla enformasyon alanında kamu güvenliği ve menfaatlerinin korunması ile sosyoekonomik, yasal, kurumsal ve düşünülebilecek diğer hususları kapsayan bir enformasyon (internet dahil) politikasının geliştirilmesine duyulan ihtiyaç nedeniyle*" 5 Şubat 1996 tarihinde verdiği direktif gereğince, Ulaştırma Bakanlığı sorumluluk ve koordinatörlüğünde TÜBİTAK-BİLTEN TUENA Proje Grubu'nca hazırlanmıştır. Ulaştırma Bakanlığı koordinatörlüğünde, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, YÖK Başkanlığı, DPT Müsteşarlığı, Türk Telekom Genel Müdürlüğü, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV), Türkiye Elektronik Sanayicileri Derneği (TESİD) ve Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD) temsilcilerinden oluşan bir Yürütme Grubu, aynı direktif gereğince, Ana Plan'ın hazırlanması sürecini yakından izlemiş; görüş ve önerileriyle katkıda bulunarak çalışmaları yönlendirmiştir. Ana Plan Sonuç Raporu ekte sunulmaktadır.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Sonuç
97/02	**Ulusal Akademik Ağ ve Cahit Arf Bilgi Merkezi'nin Kurulması ve Kaynak Sorununun Çözümü**	TÜBİTAK (Kurucu) **Ödenek sorunu ile ilgili olarak:** Maliye Bakanlığı DPT	ULAKBİM'in kaynak ihtiyacının karşılanması sorunu, DPT ve Maliye Bakanlığının Karar doğrultusundaki yaklaşımlarıyla 1999 Mali Yılı için çözülmüştür.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Sonuç
97/07	**Türkiye Akreditasyon Konseyi Yasası'nın Çıkarılması**		27.10.1999 tarihinde TBMM tarafından kabul olunan Yasa, 04.11.1999 tarihi Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Sonuç
97/10	**AR-GE'ye Devlet Yardımı Kararı ile İlgili Yeni Düzenlemeler**	**Çalışma Grubu:** DTM (Sorumlu) TÜBİTAK TTGV	AR-GE'ye Devlet Yardımı Kararı kapsamındaki destek oran ve kriterleri ile ilgili yeni düzenlemeleri içeren tebliğ 4 Kasım 1998 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş; Kararın gereği yerine getirilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Sonuç
97/24	**Sanayi Sektörü'nde Teknoloji Geliştirilmesi** ♦ **Dünya Bankası'nın Ülkelere Yardım Stratejisi Bağlamındaki "Sınaî Teknoloji Geliştirme Projesi, II"**	Hazine Müsteşarlığı TÜBİTAK TPE TTGV	İkinci Sınaî Teknoloji Geliştirme Projesi için Dünya Bankası'nca Türkiye'ye 155 milyon ABD doları kredi tahsis edilmiş ve bu miktarın 15 milyon dolarının Türk Patent Enstitüsü'ne, 33 milyon dolarının UME'ye, 33 milyon dolarının MAM'a ve 60 milyon dolarının TTGV'ye verilmesi öngörülmüştür. Kredi anlaşması 2 Temmuz 1999'da imzalanmış ve Proje yürürlüğe girmiştir.

b. Belirli Bir Programa Bağlanarak Sürekliliği Sağlanan Uygulamalar/ Nihai Aşamaya Gelinenler

97/13. Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezleri Kurulması

97/15. Çok Amaçlı Operasyonel Uydu Yer İstasyonu Kurulması

97/27. Bilim ve Teknoloji Merkezleri Kurulması

97/28. Kamuya Açık İnternete Erişim Mekanlarının Teşviki

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Sonuç
97/13	**Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezleri Kurulması**	TÜBİTAK (Program Yürütücüsü) **Finansman Temini Açısından:** Maliye Bakanlığı DPT	Gaziantep Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezi (GÜSAM) ile Eskişehir Anadolu Üniversitesi Seramik Araştırma ve Uygulama Merkezi (SAM) kurulmuştur. Erciyes Üniversitesi bünyesinde kurulacak Üniversite/Sanayi Ortak Araştırma Merkezi ile İTÜ Toprak AR-GE Merkezi kuruluş için başvuru aşamasında bulunmaktadır. Mersin ve Çukurova Üniversiteleri bünyelerinde kurulacak Üniversite Sanayi Ortak Araştırma Merkezleri, Ege Üniversitesi Temizlik Araştırma Merkezi, ODTÜ İleri İmalat Sistemleri ve Teknolojileri Merkezi, İTÜ ve Otomotiv Sanayiciler Derneği (OSD) ortak girişimi olan Otomativ Test ve AR-GE Merkezi planlama aşamasında bulunmaktadır. Ege Üniversitesi Tohum Teknoloji Merkezi ile ilgili ilk başvuru ise değerlendirilmektedir. TÜSİAD ve Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) ile Boğaziçi Üniversitesi arasında elektronik ticaret konusunda bir ortak araştırma merkezi kurulması için görüşmeler başlamıştır. DPT'ce TÜBİTAK'a tahsis edilen 1999 bütçe yılı yatırım ödeneğinden Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezleri Programı (ÜSAMP) için 166 milyar TL ayrılmıştır. Program, gerekli ilgiyi yaratmış ve belirli bir başarı zeminine oturmuştur; uygulama, finansman sorunuyla karşılaşılmadığı sürece, daha da yaygınlaşacaktır.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Sonuç
97/15	**Çok Amaçlı Operasyonel Uydu Yer İstasyonu Kurulması**		Projenin gerçekleştirilmesinde nihai aşamaya gelinmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Sonuç
97/27	**Bilim ve Teknoloji Merkezleri Kurulması**	İTÜ TÜBİTAK İstanbul Bil. Mrkz. Vakfı	Bilim Merkezi Vakfı'nın Yıldız Teknik Üniversitesi Davutpaşa yerleşkesinde yer tahsisi yapılan Bilim Merkezi'ni kurma çalışmaları devam etmektedir. Bu merkezin küçük bir örneği olan ve yine Bilim Merkezi Vakfı tarafından İTÜ Taşkışla binasında kurulan Deneme Bilim Merkezi (DBM) 15 Ekim 1998'de hizmete girmiştir. Yatırım tutarı 3 milyon ABD $ olan DMB, ilk ve orta dereceli okul öğrencilerine bilimi sevdirmek amacıyla kurulmuştur ve yılda 300 bin öğrenci/ziyaretçi ağırlayacak kapasitededir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Sonuç
97/28	**Kamuya Açık Internet'e Erişim Mekanlarının Teşviki (Internet Kıraathaneleri)**	Türk Telekom. (Görevli)	Kamuya açık Internet erişim mekânları -yalnızca Internet erişimi sağlamak amacıyla oluşturulmuş mekânlar ve Internet erişiminin yanısıra diğer hizmetlerin de verildiği 'Internet Café' ya da Kıraathaneleri- için bir şebeke altyapısı kurulması gerekmekteydi. Bu ihtiyacı da karşılayacak olan TTNet Temmuz ayı içinde ülke çapında fiilen hizmete girmiştir.

c. Yasalaşma Aşamasında Olanlar

97/29. BTYK'ya Yeni Üye Katılım Önerilerinin Değerlendirilmesi; Kanun Hükmündeki Kararnamede Değişiklik

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Son Durum
97/29	**BTYK'ya Yeni Üye Katılım Önerilerinin Değerlendirilmesi; Kanun Hükmündeki Kararnamede Değişiklik**		Değişiklik tasarısı önceki yasama döneminde TBMM'ye sunulmuştur. Yeni yasama döneminde geri çekilen tasarı halen Hükümete sunulmak üzere Başbakanlıkta incelenmektedir.

II. Ek Karar Gerektirmeyen Gelişmeler

97/04. Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası'nın Çıkarılması

97/5a. Beyin Gücü Kaynaklarının Yönetimine İlişkin Mevzuat Düzenlemeleri: Yüksek Öğretimde ve Bilimsel Araştırmada Evrensel Kaliteyi Yakalamış Bir Üniversite

97/5b. Beyin Gücü Kaynaklarının Yönetimine İlişkin Mevzuat Düzenlemeleri: Araştırmacı Personel Mevzuatı Hazırlanması

97/5c. Beyin Gücü Kaynaklarının Yönetimine İlişkin Mevzuat Düzenlemeleri: Üniversitelere Öğretim Üyesi Sağlanması; Araştırmacılığın Özendirilmesi; Doktora Burs Sisteminin Geliştirilmesi

97/06. Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanındaki Araştırmaların Desteklenmesi ve Teşviki

97/08. Kamuya Bağlı Araştırma Kurumlarının Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Düzenlemeler

97/11. Risk Sermayesi Yatırım Ortaklıklarının Yaygınlaştırılması

97/22. Deniz Bilimleri; Denizlerden ve Denizaltı Zenginliklerinden Yararlanma Teknolojilerinde Ulusal Politikanın Belirlenmesi

97/23. Ulusal Yenilik Projesi

97/26. Ulusal Doğa Tarihi Müzesi

98/01. “Off-set” Anlaşmalarından Ülkenin Teknoloji Yeteneğini Yükseltme Yönünde Azami Yararın Sağlanması

98/03. Büyük Bilimde (‘Megabilim’) İzlenecek Ulusal Politikanın Belirlenmesi

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler
97/04	**Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası'nın Çıkarılması**	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	Yasa Tasarısı üzerinde, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile TÜBİTAK arasında mutabakat sağlanmış ve ilgili Devlet Bakanlığı'na sunulma aşamasına gelinmiştir.
	[Yasa Çıkıncaya Kadar Yapılması Gereken Düzenlemeler: "İleri teknoloji uygulamalarına yönelik endüstri parkları" kurma imkanlarının araştırılması]	Haz. Müs. DTM **İşbirliği:** Sanayi ve Tic. Bak. YÖK TÜBİTAK TOBB KOSGEB TTGV	TTGV tarafından desteklenen ve TESİD tarafından yürütülen, "ileri teknoloji uygulamalarına yönelik endüstri parkları" yapılabilirlik çalışması 1999 Temmuz'unda tamamlanmıştır. Yapılabilirlik çalışması iki modele dayandırılmıştır. Birinci modelde, parkın, mevcut mevzuata göre, kullanıcılarına vergi avantajları sağlayan bir "Serbest Bölge" olarak kurulması öngörülmüştür. Bakanlar Kurulu Kararı ile kullanıcılara ek teşvikler sağlanması, öngörülen bir diğer husus olmuştur. Bu modele göre, Bakanlar Kurulu Kararı ile park bir serbest bölge olarak ilan edildikten sonra, DTM'ye bağlı Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü'nün bölge ile ilgili gümrük ve diğer idari görevleri üstlenecek bir bölge müdürlüğü kurması gerekecektir. Geliştirilen ikinci modelde, parkın, serbest bölge statüsünde değil, tasarısı gözden geçirilmekte olan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasasına göre kurulması öngörülmüştür. Bu durumda da, yine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konacak bazı ek teşviklerin sağlanması söz konusudur. Her iki modelde de, parkın kuruculuğu ve işleticiliğini bir anonim şirketin üstlenmesi; bu şirketin de, üyeleri sanayiciler, sektör temsilcileri ve ilgili kamu kuruluşlarından oluşan bir vakfa bağlanması öngörülmüştür. Birinci fazı 800 dönüm olarak planlanan parkta, elektronik-enformatik sektöründe faaliyet gösteren 150 kadar sanayi kuruluşunun üretim ve AR-GE faaliyetleriyle yer alabileceği; yaklaşık 10 bin kişilik istihdam sağlanabileceği ve parkın, yüksek kalitede altyapı, ortak kullanım alanları ve sosyal tesisleriyle bir çekim merkezi oluşturacağı düşünülmüştür. Yapılan çalışmada, Park için en uygun yer seçiminin, Pendik-Kurtköy Havaalanı mevkii ya da İstanbul Atatürk Hava Limanı Serbest Bölgesine ayrılmış alan olacağı sonucuna varılmıştır. Bu iki yerden birinde kurulması önerilen "İleri Teknoloji Sanayi Parkı", öngörülen kira ve arazi fiyatlarına ilişkin varsayımlar geçerli olmak ve dolar bazında, en çok % 10'luk faizle kredi kullanılmak şartıyla, yapılabilir çıkmaktadır.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler
97/5a	**Beyin Gücü Kaynaklarının Yönetimine İlişkin Mevzuat Düzenlemeleri:** ♦ **Yüksek Öğretimde ve Bilimsel Araştırmada Evrensel Kaliteyi Yakalamış Bir Üniversite**	YÖK	Devlet üniversitelerimizin gerek eğitim-öğretim gerekse AR-GE faaliyetleri bakımından çağın gerektirdiği evrensel kalite düzeyine ulaşabilmeleri ve bilimsel, teknolojik ve sosyoekonomik gelişmelere göre kendilerini sürekli olarak yenileyebilmeleri için ***yükseköğretimde sağlıklı bir rekabet ortamının oluşturulmasına gerek vardır.*** Böyle bir ortamın yaratılabilmesi için gerekli ön şartlar şunlardır: ▪ Devlet üniversitelerimizin, yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarının ve vakıf üniversitelerimizin sahip olduğu idari ve mali yetkilere sahip olmaları, ▪ Yükseköğretim kurumlarımızın eğitim-öğretim ve araştırma düzeylerinin belirlenebilmesi ve daha ileriye götürülebilmeleri için akademik değerlendirme mekanizmalarının kurulması ile ölçütlerin belirlenmesi ve toplumun bu konularda sürekli olarak bilgilendirilmesi. YÖK'ün, yükseköğretim sistemimizde bu tür bir yapıyı oluşturmak amacıyla gerek Yükseköğretim Kanunu'nda, gerekse Bütçe Kanunu'nda yapılmasını önerdiği değişiklikler ekte ayrıntılı olarak açıklanmıştır.
97/5b	**Beyin Gücü Kaynaklarının Yönetimine İlişkin Mevzuat Düzenlemeleri:** ♦ **Araştırmacı Personel Mevzuatı Hazırlanması** ♦ **Üniversite-Sanayi İşbirliği Mevzuatının Hazırlanması**	YÖK **İşbirliği:** Maliye Bakanlığı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı DPT TÜBA TÜBİTAK KOSGEB	"Yıllık Programların Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair" Bakanlar Kurulu Kararları eklerindeki gerek 1998 gerekse 1999 Yılı Programları çerçevesinde, "**Üniversite-Sanayi İşbirliği Mevzuatının Çıkarılması**"nda "**Sorumlu Kuruluş**" olarak görevlendirilmiş bulunan Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, söz konusu mevzuat çalışmasını kendi açısından tamamlayarak, konu ile ilgili kuruluşlardan aldığı görüş ve önerilerle birlikte, 5 Mayıs 1999'da DPT'ye iletmiştir. Sözü edilen mevzuatın hazırlanmasına, özellikle de 2547 sayılı Yükseköğretim Kununu'nda yapılacak değişikliklerin tespitine ilişkin çalışmaları yürütme görevinin anılan Bakanlığa verilmesi dolayısıyla gerek bu konuda, gerekse içeriğe ilişkin diğer bazı konularda görüş ayrılıkları bulunmakla birlikte, Bakanlık, yaptığı çalışma ile hazırlıkları belirli bir aşamaya getirmiştir. 2000 Yılı Programı'nda söz konusu "mevzuatın çıkarılması"nda sorumluluk YÖK'e devredilmiş bulunmaktadır. YÖK'ün, Üniversite-Sanayi İşbirliği Mevzuatı ile ilgili olarak yapmış olduğu çalışmalar ise şunlardır:

			▪ Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan ***Üniversite-Sanayi İşbirliği Mevzuatının Çıkarılması*** ile ilgili olarak 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda yapılacak değişiklikleri kapsayan Kanun Tasarısı, Yürütme Kurulu'nun 11.5.1999 tarihli toplantısında incelenmiş ve değişiklik önerileri ilgili bakanlığa iletilmiştir. ▪ Üniversitelerle kamu ve özel sektör kuruluşlarının ortaklaşa lisansüstü eğitim yapmalarına olanak sağlamak amacıyla, ***Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş Yönetmeliği***'nde değişiklik yapılmıştır. ▪ Sanayinin ihtiyaç duyduğu alanlarda ara insan gücü yetiştirmek üzere bir veya birden fazla meslek yüksekokulu ile müfredat programları bütünlüğü içinde olan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından oluşan ***Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgeleri*** (**METEB**) kurulması ile ilgili iki kanun tasarısı taslağı Milli Eğitim Bakanlığı'na iletilmiştir.
97/5c	**Beyin Gücü Kaynaklarının Yönetimine İlişkin Mevzuat Düzenlemeleri:** ♦ Üniversitelere Öğretim Üyesi Sağlanması, ♦ Araştırmacılığın Özendirilmesi, ♦ Doktora ve Sonrası için Burs Sisteminin Geliştirilmesi **[Yasa Tasarısı Hazırlanması]**	**Çalışma Grubu:** YÖK (Koor.) MEB DPT TÜBA TÜBİTAK ÖSYM	Çalışmalar YÖK'ün koordinasyonunda sürmektedir. **Yurtiçi Lisansüstü Programların Başlatılması** Yükseköğretim Kurulu, yurtiçindeki kaynaklarımızın öğretim üyesi yetiştirilmesinde etkin olarak kullanılmasını sağlamak amacıyla, **Yurtiçinde Öğretim Üyesi Yetiştirme Projesi** kapsamında, yeni bir düzenlemeyi, 1998 yılının sonlarına doğru gerçekleştirmiştir. Böylece hem büyük miktarlarda tasarruf sağlanacak, hem de üniversitelerimizdeki araştırma potansiyeli verimli bir şekilde kullanılacaktır. Bu proje çerçevesinde, yapılacak lisansüstü çalışmalara mali destek sağlamak için Maliye Bakanlığı'nca Katma Bütçeli İdareler 1999 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'na aşağıdaki 11. Madde eklenmiştir: *"Öğretim Üyesi Yetiştirme Projesi kapsamında yurtiçindeki yükseköğretim kurumlarında lisansüstü eğitim yaptırılacak araştırma görevlileri, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılacak merkezi sınavla seçilirler.* *"Sınavda başarılı olanlar, yükseköğretim kurumlarının atama izni verilmiş araştırma görevlisi kadrolarına atanırlar ve önceden tespit edilecek yükseköğretim kurumlarında lisansüstü eğitim yapmak üzere 2547 sayılı Kanunun 35. Maddesine göre görevlendirilirler.*

			"Yükseköğretim Kurulu Bütçesinin Öğretim Üyesi Yetiştirme Proje tertibine konan ödenek, cari harcamalarda kullanılmak üzere (personel hariç) bu Proje kapsamında lisansüstü eğitim veren yükseköğretim kurumlarının bütçelerine, görevlendirilen öğrencilerin sayıları ve öğrenim alanları dikkate alınarak Yükseköğretim Kurulu'nun teklifi üzerine Maliye Bakanlığı'nca aktarılır." **Yurtdışı Doktora Bursları** 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 33. Maddesi uyarınca yurtdışına doktora eğitimi için araştırma görevlisi gönderilmesine devam edilmektedir. Son iki yıldır uygulanan politikalar çerçevesinde, yurtdışına eleman gönderilirken aşağıdaki noktalar göz önüne alınmaktadır: ▪ Adayın başarılı bir öğrenci olması ve öğrenim göreceği ülkenin dilini iyi bilmesi, ▪ Adayın kabul edildiği üniversitenin iyi olması, ▪ Eğitim görülecek alanda Türkiye'de yeterli birikim olmaması. **Öğretim Üyesi yetiştirilmesi için YÖK tarafından yapılan diğer çalışmalar ile anılan Kurul'un konuya ilişkin görüş ve önerilerinin ayrıntıları ekte sunulmuştur.**

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler
97/06	**Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanındaki Araştırmaların Desteklenmesi ve Teşviki**	**Kurul:** YÖK TÜBA TÜBİTAK	Kararda öngörülen Kurul oluşturulmuş, çalışma düzenini belirlemiş, proje desteklemeye başlayabilmek için gerekli hazırlıkları tamamlamıştır. Yeni proje desteği için, 2000 Şubat'ında, başvuru çağrısında bulunulacaktır.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler
97/08	**Kamuya Bağlı Araştırma Kurumlarının Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Düzenlemeler**	**Çalışma Grubu:** TÜBİTAK (Sekreter) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Orman Bakanlığı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile ilgili Devlet Bakanlığı	Tarım, ormancılık ve balıkçılığın geliştirilmesi sosyo-ekonomik hedefine yönelik çalışmalar yapan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Orman Bakanlığı ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı AR-GE birimlerinin yeniden yapılandırılması konusunda TÜBİTAK tarafından hazırlanan model tasarısının değerlendirilmesi için, ilgili kuruluşların yetkili temsilcilerinden oluşturulan Çalışma Grubu ilk toplantısını 21 Ekim 1998'de TÜBİTAK'ta yapmıştır. Kuruluş temsilcileri konuya ilişkin görüşlerini belirterek ilke olarak yeniden yapılandırmaya karşı olmadıklarını ifade etmişlerdir. Toplantıda bundan sonraki çalışmaları yürütmek üzere kuruluşları temsilen yetkili uzmanlardan oluşan bir alt çalışma grubu kurulmasına karar verilmiştir. Sekreterliğini TÜBİTAK'ın yürüttüğü Alt Çalışma Grubu ilk toplantısını 4 Aralık 1998'de TÜBİTAK'ta yapmıştır. Toplantıda, TÜBİTAK tarafından geliştirilmiş olan Model Önerisi tartışılmıştır. "*Kamu tüzel kişiliğine, idarî-malî-bilimsel özerkliğe sahip ve Anayasa'nın 123. Maddesinde sözü edilen İdare'nin bütünlüğü ilkesi açısından Başbakanlığa bağlı bir kurum kurulmasını ve tarım, ormancılık ve balıkçılık [su ürünleri] alanlarında faaliyet gösteren Kamu AR-GE birimlerinin bu kuruma bağlanarak yeniden düzenlenmeleri*"ni öngören bu model önerisi kuruluş temsilcilerince benimsenmemiştir. Kuruluş temsilcileri, esas itibariyle, AR-GE birimlerinin bugün bağlı bulundukları bakanlık ya da genel müdürlüklerden ayrılmalarına yol açacak bir düzenlemeye, özellikle de her üç kuruma bağlı araştırma birimlerinin tek bir çatı altında toplanmasına karşı çıkmışlardır. Kuruluş temsilcileri, ▪ Adı geçen kuruluşlara bağlı araştırma birimlerinin sorunlarının, bu birimleri, halen bağlı bulundukları kuruluşlardan ayırmadan da çözülebileceğini; ▪ Söz konusu birimlerin asıl sorunun – mali-idari özerkliğe sahip bulunmamak ve – istihdam ettikleri araştırma Personeline yeterli maddi imkanı sağlayamamaktan kaynaklandığını; ▪ Kamunun araştırma birimlerini ve bu birimlerde istihdam edilen araştırmacı personeli kapsayan bir Çerçeve Yasa çıkarılarak; – Kamu araştırma birimlerine mali-idari özerklik kazandırmanın

			– Araştırmacı personelin ücret statüsünü iyileştirmenin mümkün olduğunu; ▪ Hatta 657 sayılı Yasa'da yapılacak bazı değişikliklerle, kısmen de olsa, bu sorunlara çözüm getirilebileceğini ifade etmişler ve bu çözüm biçimi üzerinde görüş birliğine varmışlardır. Adı geçen kuruluş temsilcilerinin önerdikleri Çerçeve Yasa'nın ana hatları ve bir seçenek olarak, 657 sayılı Yasa'da yapılmasını düşündükleri değişiklikler ekte sunulan Rapor'da özetlenmiştir. TÜBİTAK, kuruluş temsilcilerinin taleplerinin son derece haklı noktalardan kaynaklandığı görüşündedir ve soruna çözüm getirmek için, Kamu AR-GE birimlerini mali-idari özerklik temelinde yeniden düzenlemek gerektiği görüşüne bütünüyle katılmaktadır. Bu husus sağlanmak kaydıyla, anılan kuruluşlara bağlı AR-GE Birimleri'nin yeniden yapılandırılması konusunda, görülebileceği gibi dört seçenek ortaya çıkmıştır: ▪ TÜBİTAK'ın önerdiği modelde olduğu gibi, bu birimlerin Başbakanlığa bağlı olarak kurulacak yeni bir kurumun çatısı altında yeniden yapılandırılmaları (ancak yukarıda da işaret edildiği gibi, ilgili kuruluş temsilcileri bu öneriye katılmamaktadır); ▪ TÜBİTAK'ın önerdiği modeldekinden farklı olarak, birimlerin, tek kurum yerine, faaliyet alanlarına göre iki ya da üç yeni kurumun çatısı altında toplanmaları (ancak buna da ilgili kuruluş temsilcileri sıcak bakmamaktadır); ▪ Çıkarılacak bir Çerçeve Yasa ile, AR-GE Birimleri'nin bağlı bulundukları Bakanlık ya da Genel Müdürlük bünyesinde kalarak yeniden yapılandırılmaları (kuruluş temsilcilerinin benimsediği öneri budur); ▪ 657 sayılı Yasa'da yapılacak bazı değişikliklerle kısmen de olsa sorunun çözümü (ilgili kuruluş temsilcilerinin söz konusu yasa çıkıncaya kadar sorunlarından bazılarına, sınırlı da olsa çözüm getirilebilmesi için önerdikleri seçenek). BTYK kararı gereğince, yukarıdaki seçenekler arasında bir karara varılmasını da teminen konuya ilişkin rapor Başbakanlığa sunulmuştur. Başbakanlık konuyla ilgili görüşlerini 3.5.1999'da Devlet Bakanlığı'na (Sayın Prof. Dr. Şükrü Sina Gürel) iletmiştir.

			Buna göre Başbakanlık: **1.** Söz konusu AR-GE birimlerinin; **a)** Başbakanlığa bağlı olarak kurulacak Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık Araştırma Kurumu (TOBAK)'nun **b)** Bağlı bulundukları Bakanlık ya da Genel Müdürlük dışında iki ya da üç yeni kurumun bünyesinde toplanmasını öngören modelleri, **2.** 657 sayılı Kanun'da yapılacak değişiklikle "Araştırma-Geliştirme Hizmetleri Sınıfı" oluşturulması konusundaki modeli uygun görmemektedir. **3.** Çıkarılacak bir "Çerçeve Kanun" ile AR-GE kuruluşlarının bağlı bulundukları Bakanlık ya da Genel Müdürlük bünyesinde kalarak yeniden yapılandırılmalarını öngören modeli, yapılacak idari ve hukuki düzenlemelerle uygulanabilir nitelikte görmektedir. Başbakanlığın görüşü doğrultusunda bir "Çerçeve Kanun Tasarısı" hazırlamak üzere ilgili kuruluş temsilcileri 4 Ekim'de bir toplantı yapmıştır. Tasarı son şekli verildikten sonra ilgili Devlet Bakanlığı'na sunulacaktır.

	Gündem	**Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar**	**Gelişmeler**
97/11	**Risk Sermayesi Yatırım Ortaklıklarının Yaygınlaştırılması**	**Çalışma Grubu:** Hazine Müsteşarlığı (Koor.) Maliye Bakanlığı Sanayi Bakanlığı DPT TÜBİTAK KOSGEB TTGV Serm. Piyasası Kur. Baş. TOBB Vakıf Risk AŞ	Risk Sermayesi Yatırım Ortaklıklarının etkinliğinin artırılması ve yaygınlaştırılmalarının sağlanması için yapılan tespitler çerçevesinde, 16 Haziran 1998'de Hazine Müsteşarlığı'nda bir toplantı yapılarak, kurulacak Risk Sermayesi Yatırım Ortaklığı'na Hazine'den kaynak aktarılmasının mümkün olmadığı, buna karşılık kamu bankalarının kendi olanakları ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde bu ortaklıklara iştirak edebilecekleri sonucuna varılmıştır. "Risk Sermayesi Yatırım Ortaklıkları'na İlişkin Esaslar Tebliği" 6 Kasım 1998'de resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanan Tebliğin amacı, risk sermayesi yatırım ortaklıklarının kurucularına ve kuruluş usullerine, hisse senetlerinin kurul kaydına alınması ve halka arzına, yönetimine ve yöneticilerde aranacak niteliklere, faaliyet konuları ve portföy sınırlamaları ile kamuoyu aydınlatma yükümlülüklerine ilişkin esasları düzenlemektir. Ancak, çıkan tebliğ genel amaçlıdır; teknoloji temeline dayalı, yaratıcı girişim ve atılımları özel olarak özendirecek herhangi bir

			düzenleme getirmemektedir. Teknolojik riske dayalı girişimlerin yararlanabileceği risk sermayesi yatırım ortaklıklarının da kurulmasına imkân verecek ve aynı zamanda, ilgili vergi yasalarında değişiklik yaparak bu tür girişimleri teşvik edecek yasal düzenlemelere ilişkin hazırlık çalışmaları Hazine Müsteşarlığı koordinatörlüğünde sürdürülmektedir. Hazırlanan "Risk Sermayesi Yatırım Ortaklıklarının Geliştirilmesi için Alınması Gereken Tedbirlere İlişkin Rapor" 7 Temmuz 1999 tarihli yazı ile, görüş ve önerileri alınmak üzere, ilgili kuruluşlara dağıtılmıştır. TTGV de, kredisi Dünya Bankası'ndan sağlanan İkinci Teknoloji Geliştirme Projesi kapsamında risk sermayesi yatırım ortaklıklarının kurulmasını teşvik etmek üzere, kurulacak en çok üç ortaklığa mali destek vermeyi ya da sermayedar olmayı planlamaktadır.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler
97/22	**Deniz Bilimleri; Denizlerden ve Denizaltı Zenginliklerinden Yararlanma Teknolojileri Alanına Yönelik Politika Araştırmaları ve Ulusal Politikanın Belirlenmesi**	TÜBİTAK- TTGV (Bilim/Teknoloji/Sanayi Tartışmaları Platformu)	Çalışma 2000 yılında başlatılacaktır.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler
97/23	**Ulusal Yenilik Projesi:**	**Proje Grubu** TÜBİTAK (Proje Yürütücüsü) DİE KOSGEB Türk Patent Enstitüsü TTGV	TÜBİTAK (BTP+TİDEB), TTGV, DİE, KOSGEB ve Türk Patent Enstitüsü tarafından ortak yürütülen **Ulusal Yenilik Projesi** ile; ▪ Uygulamaya konmuş olan yenilikleri teşvik araçlarından -ekonomik ve toplumsal açıdan- ne gibi sonuçlar alındığının ya da alınmakta olduğunun incelenmesi ve sonuçların ölçülmesi, ▪ Gelinen bu aşamada, yenilik yapmaya teşvik edilmek istenen Türk Sanayii'nin, bizatihi kendisinin eğilim ve beklentilerinin; ayrıca, yenilik kapasite ve kabiliyetinin tesbiti ve uygulamaya konan araçların, bu açıdan da bir uygunluk incelemesinden geçirilmesi,

			▪ Bu inceleme ve ölçümler yapılırken, en azından bir karşılaştırma bazı olarak, **dünya uygulamalarına ve bu uygulamaların ardındaki kuramsal yaklaşım ve çözümlemelere de bakılması**, ▪ Bu inceleme, ölçüm ve tesbitlere dayalı olarak yapılacak bir **değerlendirme** sonunda, yenilikleri teşvik araçlarının zenginleştirilmesi yolunda çok daha sağlıklı kararlar alınabilmesi, yenilerinin yürürlüğe konabilmesi ve varsa hataların düzeltilmesi, ▪ **Kısacası, yenilik konusunda izlenen ulusal politikanın da böylece gözden geçirilmesi ve hatalar varsa düzeltilmesi** öngörülmektedir. Yürütücülüğü TÜBİTAK tarafından yapılan ve TÜBİTAK dışından da yedi uzmanın katıldığı Proje'ye 1998 Ocak'ında başlanmıştır ve ***2000 yılının üçüncü ayında*** tamamlanacaktır. Projenin finansman sorunu, kapsadığı iş paketlerinin, yukarıda işaret edilen kurumlar arasında paylaşılması ve her kurumun payına düşen işin finansmanını da üstlenmesi yoluyla çözülmüştür. Ulusal Yenilik Projesi kapsamında DİE tarafından yapılan İmalat Sanayii Ulusal Yenilik Anketi sonuçlanmıştır. Bu anket, yenilik konusunda, Türkiye'de OECD normlarına göre yapılmış bu çap ve kapsamdaki ilk ankettir. Ulusal Yenilik Sistemleri Karşılaştırmalı Analizi, Türk Sanayinin Yapısal Özellikleri ve Sanayi Kültürü Etüdü ile Bilim ve Teknoloji Politikaları Bağlamında KOS'ların Durumunun Gözden Geçirilmesi çalışmaları devam etmektedir. Aynı proje kapsamında halen DTM, TÜBİTAK-TİDEB ve TTGV eliyle yürütülmekte olan AR-GE destekleme programlarından alınan sonuçlar da (yarattıkları ekonomik-toplumsal fayda açısından) değerlendirilmektedir. Bu çalışma sonunda söz konusu programları sürekli ve sistematik olarak değerlendirmeyi mümkün kılacak bir sistem kurulmuş olacaktır.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler
97/26	**Ulusal Doğa Tarihi Müzesi**	TÜBİTAK ODTÜ TEMA Vakfı	ODTÜ yerleşkesinde kurulacak Ulusal Doğa Tarihi Müzesi'nin projeleri hazırlanmıştır. Kaynak tahsisine ilişkin çabalar sürmektedir. Bu arada MTA da benzer bir girişimi başlatmıştır.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler
98/01	**"Off-set" Anlaşmalarından Ülkenin Teknoloji Yeteneğini Yükseltme Yönünde Azami Yararın Sağlanması**	**Çalışma Grubu:** MSB (Koord.) SSM YÖK TÜBİTAK TT TTGV	MSB, YÖK, TÜBİTAK, TTGV ve TT uzmanlarından oluşan SSM koordinatörlüğündeki Çalışma Grubu, "Off-set"lerin AR-GE faaliyetlerinde kullanılması ve teknoloji transferi uygulamalarının daha etkin hale getirilmesini teminen SSM ile TÜBİTAK arasında ilgili uygulama esaslarını belirleyen bir Çerçeve Protokol imzalanmasının uygun olacağını değerlendirmiştir. Protokol, 9 Haziran'da imzalanmıştır. TÜBİTAK'ın konuya ilişkin olarak üstleneceği görevlerin esas ve ayrıntıları SSM ile TÜBİTAK arasında yapılacak diğer bir protokolle belirlenecektir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler
98/03	**Büyük Bilimde ('Megabilim') İzlenecek Ulusal Bir Politika Belirlenmesi**	TÜBİTAK (Sorumlu) **İşbirliği:** TÜBA TAEK	Büyük Bilim'e yönelik ulusal politikanın belirlenebilmesi için gerekli çalışmaları başlatmak üzere, 23 Kasım 1998'de TÜBA, TÜBİTAK ve TAEK yetkililerinin katıldıkları bir toplantı yapılmış ve toplantı sonunda, konu ile ilgili kavram ve çalışma alanlarına açıklık getirmek ve büyük bilimde izlenecek ulusal politikayı belirlemeye yönelik bir yöntem ortaya koymak üzere TÜBA, TÜBİTAK ve TAEK'ten konu ile ilgili temsilcilerin katılacağı, bir Alt Çalışma Grubu kurulmasına; ve bu Grup çalışmalarını tamamladıktan sonra, Grubun görüş ve önerilerini değerlendirerek bir karara varmak üzere Başkanlar düzeyinde yeniden bir araya gelinmesine karar verilmiştir. Oluşan Alt Grubun belirlediği çerçevede hazırlık çalışmaları sürmektedir. Ulusal Politikanın belirlenmesinde OECD 'Mega Science Forum' çalışmalarından da yararlanılmakta ve Forum çalışmaları izlenmektedir.

III. Kaydedilen Gelişmeler ya da Ortaya Çıkan Sorunlar İtibariyle Alınan Ek Kararlar

97/09. Ulusal AR-GE Bütçesi Oluşturulması

97/12. KOS'lara Verilecek Teknoloji ve Yenilik Desteği

97/14. Kamunun Orta ve Uzun Vadeli Tedarik Politikasına ilişkin Düzenlemeler

97/16. Genelkurmay Başkanlığı'nın 'Türk Savunma Sanayii'nin Geliştirilmesi ve Desteklenmesi' yönündeki görüş ve önerileri

97/17. Ulusal Havacılık ve Uzay Çalışmaları Konseyi'nin Kurulması

97/18. Uluslararası Ortak Araştırma Projelerinde Türkiye'nin Yer Alabilmesi için Gerekli Fon Desteğinin Sağlanması ve Yol Gösterici Ek Mekanizmalar Geliştirilmesi

97/19. Türkiye'de Biyoteknoloji/Gen Mühendisliği Çalışmalarında Düzenleyici Kuralların Belirlenmesi

97/20. Ulusal Enerji Teknolojileri Politikasının Hayata Geçirilmesi

97/21. Temiz Ürün-Temiz Üretim, Çevre Dostu Teknolojiler Alanına Yönelik Politika Araştırmaları ve Ulusal Politikanın Belirlenmesi; Belirlenen Politikaların Hayata Geçirilmesi

98/02. Ulusal Yenilik Sistemi'nin Kurulmasına Yönelik olarak BTYK'ca Yapılan Görevlendirmelerin Gerektirdiği Ödeneklerin Tahsisi

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler/Sorunlar ve Ek Karar Gerekçesi
97/09	**Ulusal AR-GE Bütçesi Oluşturulması**	**Yönlendirme Kurulu:** YÖK DPT TÜBİTAK **İşbirliği:** Maliye Bakanlığı	Bilim ve teknoloji alanındaki AR-GE çalışmaları için ayrılan kaynakların verimli biçimde kullanılabilmesi, AR-GE etkinliklerinde ve yatırımlarında tekrarların önlenebilmesi ve araştırma yapan kurumlar arasında verimli bir iletişim ve işbirliği ortamı yaratılabilmesi amacıyla bir **"Ulusal AR-GE Bütçesi Oluşturulması"**, BTYK'nın 3 Şubat 1993 günlü kararının gereğidir. Bu uygulamaya geçişin ilk adımı olarak, üniversitelerde yürütülen AR-GE projelerinin iyi bir koordinasyon altında seçilmesi, izlenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi amacıyla, YÖK, DPT ve TÜBİTAK üst düzey yetkililerinden oluşan bir Yönlendirme Kurulu kurulmasına, BTYK'nın 25 Ağustos 1997 günlü toplantısında karar verilmiştir. Bu karar doğrultusunda kurulan ve ilk toplantısını 18 Mart 1998'de yapan Yönlendirme Kurulu'nca ▪ DPT tarafından desteklenen Üniversitelere Ait İleri Araştırma Projesi önerilerinin TÜBİTAK proje başvuru formları kullanılarak düzenlenmeleri; ▪ Bu proje önerilerinin TÜBİTAK tarafından değerlendirilmeleri ve değerlendirme sonuçlarının Yönlendirme Kurulu'na sunulması; ▪ Desteklenmesi kabul edilen projelerin, TÜBİTAK Proje Teşvik ve Destekleme Esaslarına İlişkin Yönetmelik ilke ve yöntemlerine uygun biçimde, TÜBİTAK tarafından izlenmeleri ve sonuçlarının değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır. Bu karar doğrultusundaki uygulama esasları da DPT ile TÜBİTAK arasında 10 Mart 1999'da imzalanan bir protokolle belirlenmiştir. 1999 Program Yılı için yapılmış olan Üniversitelere Ait İleri Araştırma Projesi önerileri, bu esaslar çerçevesinde değerlendirilmiş ve desteklenecek olanlar seçilmiştir. Karar uyarınca, bu projelerin TÜBİTAK tarafından izlenmeleri de planlanmış; ancak, bu gerçekleştirilememiştir. 2000 Program Yılına ait İleri Araştırma Projesi önerileri de, TÜBİTAK tarafından değerlendirilerek Yönlendirme Kurulu'na sunulmuştur. Ancak, TÜBİTAK'ın değerlendirme sonuçları Yönlendirme Kurulu'nca henüz gözden geçirilmeden, proje seçimi, yukarıda anılan uygulama esaslarından farklı bir yol izlenerek DPT'ce sonuçlandırılmıştır. **Bu gelişmeler, ayrılabilen AR-GE kaynaklarının önemli bir bölümünü kapsayan, Üniversitelere Ait İleri Araştırma Projelerinin yönetimi için**

			geliştirilmiş olan bu yöntemin gereği olarak, TÜBİTAK'ça yapılan değerlendirme çalışmaları ile Yönlendirme Kurulu'nca yapılan eşgüdüm çalışmalarının yeterince etkin olamadığını; sonuç olarak, BTYK kararları ile amaçlanan hedeflere ulaşılamadığını ortaya koymaktadır. TÜBİTAK AR-GE projelerinin desteklenmesi ve yönetiminde geniş bir deneyim birikimine ve bu çalışmaların gerektirdiği gelişmiş yöntemler, örgütlenme, uzmanlara erişim vb altyapıya sahip bir kurumdur. Bu nedenle, Üniversitelere Ait İleri Araştırma Projeleri için ayrılabilen kaynağın doğrudan doğruya TÜBİTAK kullanımına verilmesi ve bu projelerin de diğerleri gibi TÜBİTAK proje değerlendirme ve izleme ilke ve yöntemleriyle yürütülmesi, sağlıklı ve verimli bir yaklaşım olacaktır. Bu yaklaşım, BTYK'nın amaçladığı ulusal AR-GE bütçesi oluşturulması doğrultusunda önemli bir gelişme sağlayacak, kaynak kullanımı verimliliğine ve eşgüdümüne (tekrarların önlenmesi vb) önemli bir katkı olacaktır. Bu yaklaşım 1992 yılında denenmiş ve başarılı da olmuştur. Bilindiği gibi, üniversitelerdeki AR-GE çalışmalarına verilen ulusal bütçe desteği genellikle şu üç yoldan sağlanmaktadır: ▪ TÜBİTAK projeleri ▪ DPT projeleri ▪ AFP projeleri Toplam bütçe bakımından bunlar arasında en küçüğü olan TÜBİTAK projelerinin seçim ve izlenmesinde, bilim dünyasında genel olarak kabul gören ve giderek de deneyim kazanılan yöntemler kulanılmakta ve oldukça da iyi sonuçlar alınmaktadır. DPT projelerinin seçiminde de bir süredir TÜBİTAK değerlendirmesinden yararlanılmakta ise de, yukarıda işaret edildiği gibi, bu uygulamanın istenen sonucu vermeyeceği görülmektedir. Öte yandan, AFP projelerinin seçimi, izlenmesi, yürütülmesi, sonuçlandırılması gibi uygulamalar, tümüyle üniversitelerin kendi anlayışları çerçeveside gerçekleştirilmektedir. Bu alanda belirli üniversitelerin çok sağlıklı uygulamalar yaptığı bilinmektedir. Ancak bu üç kaynaktan alınan projeler arasında çeşitli tekrarlar olduğu, eşgüdümsüzlük nedeniyle bu tekrarların önlenemediği de bilinen bir diğer önemli husustur. Ulusal AR-GE bütçesi oluşturulması kararının gerekçeleri arasında bulunan en önemli tespitlerden biri de esasen budur.

			Sonuç olarak; ulusal AR-GE bütçesi uygulaması doğrultusunda atılması düşünülebilecek adımlar aşağıda sıralanmakta ve yukarıda belirtilen gözlemler ışığında, kısaca irdelenmektedir: 1. **Üniversitelere Ait İleri Araştırma Projeleri bütçesi ve yönetiminin TÜBİTAK'a verilmesi** – Yukarıda açıklandığı gibi bu uygulama, üç proje destek kaynağından ikisinin bir kuruluşta toplanması sonucunda, sağlıklı bir eşgüdüm (özellikle tekrarların engellenmesi), bilimsel ve nesnel bir seçme / izleme / yönlendirme / değerlendirme uygulaması sağlayacak, ulusal AR-GE bütçesinin önemli bir bölümünü kapsayacaktır. 2. **Üniversiteler Araştırma Fonu projelerinin eşgüdüm içine alınması** – Üniversitelere Ait İleri Araştırma Projeleri yönetiminin TÜBİTAK tarafından yürütülmesi sağlanırsa, yalnızca AFP projeleri sistem dışında kalmış olacaktır. Bu grup projelerin de eşgüdüm çerçevesine alınmasında yarar vardır. Bu amaçla uygulanması düşünülebilecek seçenekler aşağıda sıralanmaktadır: a. **Araştırma Fonu projelerinin TÜBİTAK projeleriyle eşleştirilmesi** – Üniversite araştırma fonlarınca desteklenen her bir projenin aynı zamanda bir TÜBİTAK projesi olması koşulu getirilirse, eşgüdüm ve eşdüzeylilik başka bir düzenlemeye gerek kalmaksızın sağlanabilir; proje destek bütçesinin bu bölümü de, sürekli olarak izlenebilir. b. **Üniversiteler Araştırma Fonu projeleri gelişme durumunun belli dönemlerde TÜBİTAK'a rapor edilmesi** – Üniversitelerin, TÜBİTAK'a belli aralıklarla (örneğin altı ayda bir) yürütmekte oldukları AFP projelerinin bilimsel ve bütçesel gelişmelerini özetleyen raporlar vermeleri, kaynak kullanımını bir ölçüde izleme olanağı yaratabilir. Ayrıca, bu uygulama eşgüdüm sağlamak ve tekrarları önlemek bakımından da yararlı olabilir. c. **Ulusal bütçeden destek alan tüm AR-GE projeleri gelişme durumunun ortak bir veri tabanında izlenmesi** – TÜBİTAK ve ileri araştırma projeleri yanı sıra, üniversitelerce yürütülen AFP projelerinin hem bilimsel hem bütçesel gelişme durumlarını içeren ve sürekli olarak güncelleştirilen bir veri tabanı oluşturulabilir. Bu tür bir veri tabanı, hem eşgüdüm sağlanmasını kolaylaştıracak, hem de kaynakların daha etkin ve

			verimli kullanılmasına yardımcı olacaktır. Yukarıda değinilen AFP projesi dönem raporları, bu veri tabanının güncelleştirilmesinde de yardımcı olabilir.

Ek Karar

Bilim ve teknoloji alanındaki AR-GE çalışmaları için ayrılan kaynakların verimli biçimde kullanılabilmesi, AR-GE etkinliklerinde ve yatırımlarında tekrarların önlenebilmesi ve araştırma yapan kurumlar arasında verimli bir iletişim ve işbirliği ortamı yaratılabilmesi amacıyla **"Ulusal AR-GE Bütçesi Oluşturulması"**nı prensip olarak kabul eden Kurulumuz, Üniversitelere Ait İleri Araştırma projeleri bütçe ve yönetiminin TÜBİTAK'a verilmesi konusundaki görüş ayrılıklarının giderilerek uygulamanın 2000 yılı başlarında hemen başlatılabilmesi için, DPT, YÖK ve TÜBİTAK arasında gerekli anlayış birliğinin sağlanması ve Maliye Bakanlığı'nın da katılımıyla gereğinin yapılması için bu üç kurumumuzun yetkililerinin bir araya gelmelerine karar vermiştir.

AFP projeleri ile ilgili önerilerin ise, Maliye Bakanlığı temsilcisinin de katılımıyla Yönlendirme Kurulu'nca değerlendirilmesine ve oluşturulacak ortak karar tasarısının izleyen BTYK toplantısına sunulmasına karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler/Sorunlar ve Ek Karar Gerekçesi
97/12	**KOS'lara Verilecek Teknoloji ve Yenilik Desteği** **KOSGEB'in Yeniden Yapılanma Çabalarının İzlenmesi**	KOSGEB İcra Komitesi	Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi işletmelerinin teknoloji geliştirmeye yönelik faaliyetlerini geliştirmek ve desteklemek için TÜBİTAK, KOSGEB ve TTGV arasında bir işbirliği protokolü 28.12.1998 günü imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Ancak, Para-Kredi Koordinasyon Kurulu'nun AR-GE Yardımına ilişkin Tebliğleri kapsamında AR-GE yardımı alan KOS'lara KOSGEB tarafından ilave olarak verilen yardımın, KOSGEB İcra Komitesi Kararı ile yürürlükten kaldırılmıştır. Bu karar sonucunda KOS'lar için kullanılabilecek önemli bir kaynak ortadan kalkmıştır. Bu uygulamanın yeniden yürürlüğe konmasında yarar vardır.

Ek Karar

KOSGEB İcra Komitesi'nin, AR-GE Yardımına ilişkin olarak, 27.12.1994 tarih ve 94/6401 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kararı'nın 4. maddesinin verdiği yetkiye dayanarak hazırlanan Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 1 Haziran 1995 tarih ve 95/2 sayılı Tebliği ile 4 Kasım 1998 tarih ve 98/10 sayılı Tebliği kapsamında AR-GE yardımı alan KOS'lara KOSGEB tarafından ilave olarak verilen yardımın kaldırılmasına ilişkin kararını yeniden gözden geçirmesinin uygun olacağına karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler/Sorunlar ve Ek Karar Gerekçesi
97/14	**Kamunun Orta ve Uzun Vadeli Tedarik Politikasına ilişkin Düzenlemeler**	**Sorumlu Kuruluşlar:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Maliye Bakanlığı Bayındırlık ve İskan Bak. **İlgili Kuruluşlar:** Devlet Bak.~BT MSB ve SSM MEB Sağlık Bak. Orman Bak. Tarım ve Köyişleri Bak. Enerji ve Tabii Kay. Bak. YÖK TÜBİTAK TAEK DPT Haz. Müs. DTM TOBB	97/16 sayılı Karara ilişkin gelişmeler aktarılırken belirtildiği gibi, MSB, sanayimizi AR-GE'ye özendirecek bir savunma tedarik sistemi kurmak için çalışma yapmaktadır. Diğer kamu alımlarının da, ülkenin bilim ve teknoloji yeteneğini yükseltmek için etkin bir araç olarak kullanılması amacıyla, Kamu Tedarik Politikasında ve konu ile ilgili mevzuatta gerekli değişikliklerin yapılması yönündeki çalışma ise, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde başlatılmıştır. 16 Haziran 1999'da ilgili kuruluşların katılımıyla yapılan ilk toplantıda, yine Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Koordinatörlüğünde, AR-GE'ye dayalı kamu tedarik politikasının genel çerçevesini çizmek ve buna paralel olarak ilgili mevzuatta yapılması gereken değişiklikleri ana hatlarıyla belirlemek üzere bir Alt Komisyon oluşturulmuştur. Çalışmalar devam etmektedir. Ancak, bu çalışmalarla, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nu günün değişen şartlarına uygun hale getirmek üzere Maliye Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca yürütülmekte olan çalışmalar arasında koordinasyon sağlanması gerekir. Zira, kamu tedarik politikasında yapılması öngörülen değişikliklerin hayata geçirilebilmesi; örneğin, AR-GE'ye dayalı bir kamu tedarik siteminin kurulabilmesi, bu kanunda yapılacak değişikliğe bağlıdır.

Ek Karar

Kamu alımlarının ülkemizin bilim ve teknoloji yeteneğini yükseltmek için etkin bir araç olarak kullanılmasını teminen, kamu tedarik politikasında ve konu ilgili mevzuatta AR-GE'ye dayalı tedariği de mümkün kılacak gerekli değişikliklerin yapılmasını sağlamak üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın koordinasyonunda yürütülmekte olan çalışmaların en geç dört ay içinde tamamlanarak sonuç raporunun anılan Bakanlıkça Başbakanlığa sunulmasına; bu çalışmalarla, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nu günün şartlarına uygun hale getirmek üzere Maliye Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca yürütülmekte olan çalışmalar arasında gerekli uyumun sağlanabilmesi için adı geçen her üç Bakanlığın da görevli kılınmalarına; konunun özelliği dolayısıyla Milli Eğitim Bakanlığı ve TÜBİTAK'ın da ilgili kuruluş olarak bu çalışmalara katılmasına karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler/Sorunlar ve Ek Karar Gerekçesi
97/16	**Genelkurmay Başkanlığı'nın 'Türk Savunma Sanayii'nin Geliştirilmesi ve Desteklenmesi' yönündeki görüş ve önerileri** **[**İhtiyaç sahibi (Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları), tedarik makamı (MSB) ve ihtiyaçları karşılayacak birimler (sanayi kuruluşları, TÜBİTAK ve üniversiteler) arasında sürekli bir diyalog mekanizması oluşturulması**]**	MSB	"Türk Savunma Sanayii Politikası ve Stratejisi Esasları" konulu Bakanlar Kurulu Kararı 20 Haziran 1998 tarihli resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Savunma tedariğinde sanayimizi AR-GE'ye yönlendiren bir sistem oluşturulması yönündeki çalışmalar devam etmektedir. "Türk Savunma Sanayii Politikası ve Stratejisi Esasları"nda yer alan hususların hayata geçirilmesi amacıyla hazırlanan "Milli Savunma Bakanlığı Türk Savunma Sanayii Politikası ve Stratejisi Esasları Uygulama Yönergesi (MSY:317-3)" 28 Mayıs 1999'da onaylanmıştır. 1999-2008 Dönemi Stratejik Hedef Planı (SHP) ve On Yıllık Tedarik Programı (OYTEP)'nda yer alan milli olması zorunlu ve kritik kategorisindeki sistem ihtiyaçlarının AR-GE'ye dayalı tedarik yoluyla karşılanması amacıyla hazırlanan TSK AR-GE Master Planı "TSK 1999-2008 Dönemi Savunma Araştırma Geliştirme ve Teknoloji Planı (SAGTEP)" Genelkurmay Başkanlığınca onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Bu çerçevede, MSB AR-GE Daire Başkanlığı koordinatörlüğünde ilgili kuruluş temsilcilerinden oluşacak 13 teknoloji paneli kurulacaktır. Yapılan görev tanımına göre, teknoloji panelleri, orta ve uzun vadeli araştırma ve teknoloji faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlayacak; ve geleceğe yönelik teknoloji kestirimlerinde bulunarak güçlü bir teknoloji altyapısının oluşmasına katkıda bulunacaktır. Yurtiçindeki savunma sanayii kuruluşlarının potansiyelini harekete geçirme konusunda da faaliyet gösterecek olan bu paneller AR-GE'ye dayalı tedarik uygulamasının da önemli bir adımını oluşturacaktır.

Ek Karar

Savunma sanayimizin teknoloji yeteneğini geliştirmeye ve buna yönelik olarak AR-GE'ye dayalı savunma tedarik sisteminin kurulmasına ilişkin çabalar memnuniyetle kaydedilmiş; konunun önemi ve benzeri uygulamalar için örnek alınabilecek yanları bulunması göz önünde tutularak, alınacak sonuçların, MSB tarafından iletilecek bilgiler ışığında, Kurulumuzca da izlenip değerlendirilmesine; bu çerçevede konu başlığının "Savunma Sanayimizin Geliştirilmesi ve AR-GE'ye Dayalı Tedarik Sistemi'nin Kurulması" olarak değiştirilmesine karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler/Sorunlar ve Ek Karar Gerekçesi
97/17	**Ulusal Havacılık ve Uzay Çalışmaları Konseyi'nin Kurulması**	Devlet Bakanlığı (Dr. Devlet Bahçeli) Maliye Bakanlığı Ulaştırma Bakanlığı TÜBİTAK	**Ulusal Havacılık ve Uzay Çalışmaları Konseyi'nin Kurulması**: Tasarı, yeni biçimiyle, 21 Ocak 1998'de TÜBİTAK tarafından, Devlet Bakanlığı'na sunulmuştur. Devlet Bakanlığı, tasarıyı, 27 Ocak 1998 tarihli yazısı ile Bakanlıklar ve konuya taraf diğer kurumların görüşlerine sunmuştur. Alınan görüşler, TÜBİTAK'ça gözden geçirilmiş; bu görüşler ışığında yeniden düzenlenerek 17 Nisan 1998'de Bakanlığa sunulan Tasarı, Bakanlığın, 28 Nisan 1998 tarihli yazısıyla Başbakanlığa sunulmuştur. **"Türk Uzay Ajansı" Kurma Girişimi:** Ancak, Haberleşme Yüksek Kurulu'nca 4 Eylül 1997 tarihinde alınan *"Türkiye'nin uzay iletişim teknolojisinde büyük mesafe almış olması göz önünde tutularak Ulusal Uzay Politikamızın belirlenmesi; bu amaçla TÜRK UZAY AJANSI adlı sürekli bir kurum oluşturulması"* kararı çerçevesinde, Yüksek Kurul'un sekreterya hizmetlerini yürüten Ulaştırma Bakanlığı (Telsiz Genel Müdürlüğü) tarafından kurma hazırlıkları başlatılan, "Türk Uzay Ajansı" için öngörülen bazı görev alanları Ulusal Uzay ve Havacılık Konseyi görev alanları ile örtüşmektedir. Türk Uzay Ajansı'nın kurulması ile ilgili olarak, 21 ve 29 Eylül 1998 tarihlerinde, Telsiz Genel Müdürlüğü'nce düzenlenen toplantılarda, TÜBİTAK temsilcileri, bu örtüşmeye dikkatleri çekmiş; bunun üzerine, Haberleşme Yüksek Kurulu'nun 7 Ekim 1998 günlü toplantısında, Ajans'ın kurulmasına ilişkin olarak Ulaştırma Bakanı koordinatörlüğünde oluşturulacak Çalışma Grubu çalışmalarına esas teşkil edecek Devlet Bakanlığı'nın, MSB'nin ve Hava Kuvvetleri Komutanlığı'nın yazılı görüşlerinin alınmasına karar verilmiş ve bu görüşler Ulaştırma Bakanlığı'nca alınmıştır. Kendilerine verilen görev gereği, yine Ulaştırma Bakanlığı'nca oluşturulan Çalışma Grubu da 29 Ocak ve 12 Şubat 1999'da toplanmış ve "Türk Uzay Ajansı"nı kurma imkân ve yöntemlerini tartışmıştır. Bununla birlikte 'örtüşme' konusu henüz çözülememiştir. Ayrıca, TÜBİTAK, Uzay Ajansı gibi, temel işlevi bilimsel araştırma ile

			teknolojik geliştirme yapmak/yaptırmak ve teknoloji destek hizmetleri vermek olan bir kurumun kuruluş çalışmalarının doğal yerinin TÜBİTAK olacağı görüşündedir. Bu açılardan, Haberleşme Yüksek Kurulu'nun TÜBİTAK'ın da davet edileceği bir toplantıda, yukarıda işaret edilen görev alanları arasındaki 'örtüşme' ile Türk Uzay Ajansı'nın kurulmasına yönelik çalışmaların yürütülmesine ilişkin görevlendirilme konusunu yeniden gözden geçirmesinde yarar vardır. **Uzay Bilim ve Teknolojileri Politikasının Belirlenmesi:** Değerlendirilmesi gereken bir diğer husus da, Konsey'in kuruluşu geciktiği; Türk Uzay Ajansı'nı kurma girişimi de oldukça uzun bir zaman alabileceği için, doğal olarak, bunlardan birinin görev alanına girmesi gereken ulusal bir uzay politikasının oluşturulmasının da bir hayli gecikmiş olacağıdır. Oysa, Avrupa Uzay Ajansı (ESA) ile, ileride yapılabilecek üyelik başvurusunun ilk adımı olarak, bir işbirliği anlaşması imzalamak üzere girişimlerde bulunmak ve ulusal bir **uzay ajansı** kurmadan önce yapılması gereken hazırlık çalışmalarını başlatmak gibi, pek çok önemli konu Türkiye'nin gündemindedir. Bu girişimlerin, ülke olarak, belli bir tutarlılık içinde yürütülebilmesi için, ulusal uzay politikasının bir an önce belirlenmesi gereklidir. TÜBİTAK'ın münhasıran uzay alanına yönelik olarak önceden başlattığı ve sonuçlarını 1993 Aralığında bir raporla da ortaya koyduğu, halen de, konu ile ilgili bilim insanlarımızın katkılarıyla geliştirilmekte olan çalışmalar vardır. Bu itibarla, işaret edilen gecikme durumu göz önünde tutularak, TÜBİTAK'a, havacılık alanına yönelik politikanın belirlenmesinde izlediği katılımlı yöntemle, bu kez uzay alanına yönelik ulusal bilim ve teknoloji politikasını belirleme çalışmasını başlatma görevinin verilmesinde yarar vardır. TÜBİTAK bunun için gerekli hazırlık çalışmalarına başlamıştır.

Ek Karar

Yasa Tasarısı hazırlanmış bulunan Ulusal Havacılık ve Uzay Çalışmaları Konseyi ile kurma çalışmalarına başlanılan Türk Uzay Ajansı arasındaki, görev alanlarının örtüşmesi sorununa çözüm bulunması ve Türk Uzay Ajansı'nın kurulmasına yönelik çalışmaların yürütülmesine ilişkin görevlendirilme konusunun yeniden gözden geçirilerek bir karara varılabilmesi için her iki konunun, Haberleşme Yüksek Kurulu'nca, TÜBİTAK'ın da katılacağı bir toplantıda ele alınmasının uygun olacağına karar verilmiştir. Ayrıca, Kurulumuzun, 3 Şubat 1993'teki toplantısında belirlediği öncelikli bilim ve teknoloji alanları arasında bulunan uzay bilim ve teknolojilerinde izlenecek ulusal politikanın bir an önce oluşturulması için, konuyla ilgili bütün tarafları bir araya getirmek ve gerekli çalışmaları bir an önce başlatmak üzere, TÜBİTAK görevli kılınmıştır.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler/Sorunlar ve Ek Karar Gerekçesi
97/18	**Uluslararası Ortak Araştırma Projelerinde Türkiye'nin Yer Alabilmesi için Gerekli Fon Desteğinin Sağlanması ve Yol Gösterici Ek Mekanizmalar Geliştirilmesi**	Maliye Bakanlığı DPT **İşbirliği:** Dışişleri Bakanlığı YÖK TÜBİTAK	4 Kasım 1998 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 98/10 no.lu "AR-GE Yardımına İlişkin Tebliğ", Uluslararası Ortak Araştırma Projelerine katılan sanayi kuruluşlarına ve onlarla birlikte bu projelere katılan üniversite ve araştırma kurumlarına destek sağlanması konusuna önemli ölçüde çözüm getirmiştir. Tebliğin 12. Maddesine göre; sanayi kuruluşlarımızın katıldığı, AB 5. Çerçeve Programı, EUREKA, COST, v.b. uluslararası ortak araştırma programlarında yer alan AR-GE projelerinin bu nitelikleri, inceleme ve kabul sürecinde, TÜBİTAK'ın da içinde bulunduğu uluslararası kurullar tarafından belirlenmişse; TÜBİTAK tarafından uygulaması yapılan AR-GE Proje Yardımındaki hakemlik veya TTGV tarafından uygulaması yapılan AR-GE Sermaye Desteğindeki alan komitesi değerlendirme sürecine sokulmadan, AR-GE yardımından yararlandırılmaktadır. Bu uygulamaya göre, a) Söz konusu projeler, projede öngörülen süre kadar desteklenebilmekte; b) Araştırmaya katılan sanayi kuruluşlarının ilgili proje kapsamındaki harcamalarına temel destek oranı % 50 olarak alınmakta; c) Sanayi kuruluşlarıyla birlikte projeye katılan üniversite ve/veya araştırma kurumlarının ilgili projeler kapsamındaki harcamalarının tamamı, proje başına 100.000 ABD Doları'nı aşmamak üzere, AR-GE yardımı için ayrılan fondan karşılanabilmektedir. Ayrıca, 'EC DGXIII' Genel Direktörü ile TÜBİTAK Başkanı arasında varılan mutabakata göre (07.04.1999), Türkiye ve Avrupa'dan firma ve üniversiteler, AB Beşinci Çerçeve Programı kapsamındaki Enformasyon Toplumu Teknolojileri Programı'na (IST), ortak araştırma yapmak üzere katılmaya karşılıklı olarak teşvik edileceklerdir. Türkiye'den katılacak sanayi kuruluşları ile üniversite ve/veya araştırma kurumları, yukarıda sözü edilen Tebliğ"in 12. Maddesi uyarınca desteklenecekleridir. 22-24 Kasım 1999 tarihinde Helsinki'deki IST toplantısına Türkiye'den geniş bir katılım sağlanmıştır. Sanayi kuruluşlarının katılmayı tercih etmedikleri; ancak, üniversitelerimizin, araştırma merkez ve enstitülerimizin, kendi ilgi alanları itibariyle katılabilecekleri ve katılmalarında da büyük yarar bulunan, uluslararası ortak

			araştırma projeleri de vardır. Söz konusu üniversite ve araştırma kurumlarının bu tür ortak projelere katılmalarının özendirilmesi için de fon desteği sağlanması gerekir

Ek Karar

Sanayi kuruluşlarımız ve onlarla birlikte hareket eden üniversite ve araştırma kurumlarımızın uluslararası ortak araştırma projelerine katılmalarını özendirmek için AR-GE'ye Devlet Yardımı Kararı'na ilişkin 4 Kasım 1998 tarihli Tebliğ ile yapılan düzenleme memnuniyetle kaydedilmiştir. Üniversite, Araştırma Merkez ve Enstitülerimizin kendi ilgi alanları itibariyle, AB 5. Çerçeve Programı ve onun tamamlayıcısı olan EUREKA ve COST gibi ortak araştırma programlarına katılımlarını da desteklemek için 2001 mali yılından başlamak üzere her yıl TÜBİTAK bütçesine gerekli ödeneğin konması hususunun Maliye Bakanlığı ve DPT'ce, bütçe hazırlık çalışmaları sırasında dikkate alınmasına; ayrıca aynı amaçla kullanılmak üzere ek mali imkanlar yaratılması hususunda YÖK tarafından yapılacak çalışmaların sonuçlarının da yine Maliye Bakanlığı ve DPT'ce değerlendirilmesine karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler/Sorunlar ve Ek Karar Gerekçesi
97/19	**Türkiye'de Biyoteknoloji/ Gen Mühendisliği Çalışmalarında Düzenleyici Kuralların Belirlenmesi**	TÜBİTAK (Koor.) TÜBA Sağlık Bakanlığı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Çevre Bakanlığı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı DTM	Biyoteknoloji/Gen Mühendisliği çalışmalarında düzenleyici kuralların belirlenmesi amacıyla TÜBA ve TÜBİTAK tarafından oluşturulan çalışma grubu, çalışmalarını tamamlamıştır. Hazırlanan rapor ekte sunulmaktadır. Çalışma Grubu, gerek biyoteknoloji/gen mühendisliği alanındaki teknolojilerin Türkiye'de geliştirilmesi gerekse ürünlerin dışarıdan getirilerek pazara sunulmasında, insan sağlığı ve çevre açısından oluşabilecek olumsuz etkilerin saptanarak gerekli önlemlerin alınması için, biyogüvenlikle ilgili olarak gerek duyulan düzenlemeleri yapacak ve izleyecek "**Ulusal Biyogüvenlik Kurulu**"nun bir an önce oluşturulmasını önermektedir. Oluşturulacak Ulusal Biyogüvenlik Kurulu'nun ve ayrıca bu Kurul'a bağlı olarak çalışacak Kurumsal Biyogüvenlik Komisyonlarının yapısını belirleyen ve görev ve sorumluluklarını tanımlayan bir öneri raporda yer almaktadır. Raporda ayrıca, Türkiye'de Biyoteknoloji/Gen Mühendisliği çalışmalarında ▪ Genetik Olarak Değiştirilmiş Mikrorganizmaların –laboratuvar ve sera gibi kontrollü alanlarda yapılacak çalışmalarda- Kısıtlı Kullanımı Konusundaki Düzenleyici Kuralları ve ▪ Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmaların Çevreye Bilinçli Salımı ve Pazara Sürülmesi Konusundaki Düzenleyici Kuralları belirleyen iki bölüm de yer almaktadır. Burada ortaya konmuş kurallar bir öneri niteliğindedir. Çalışma Grubu, biyoteknoloji/gen mühendisliği çalışmalarındaki düzenleyici kuralları koymak ve yürütmekle görevli olacak Ulusal Biyogüvenlik Kurulu'nun oluşturulmasından sonra, hazırlanmış olan önerilerin bu Kurul tarafından değerlendirilerek yürürlülüğe girmesinin daha uygun olacağı görüşündedir.

Ek Karar

Biyoteknoloji/Gen Mühendisliği çalışmalarında düzenleyici kuralların belirlenmesi için TÜBA ve TÜBİTAK ortak Çalışma Grubu'nca hazırlanan rapordaki öneriler olumlu mütalaa edilerek, Ulusal Biyogüvenlik Kurulu'nun bir an önce oluşturulması için Sağlık, Tarım ve Köyişleri, Çevre, Sanayi ve Ticaret Bakanlıkları ile DTM, TÜBA ve TÜBİTAK'ın görevlendirilmesine ve koordinasyonun TÜBİTAK tarafından sağlanmasına karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler/Sorunlar ve Ek Karar Gerekçesi
97/20	**Enerjinin Etkin Kullanımına ve Yenilenebilir/Çevre Dostu Enerji Kaynaklarından Yararlanmaya Yönelik Ulusal Teknoloji Politikasının Hayata Geçirilmesi**	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı DPT TÜBİTAK EİEİ TAEK	"Enerji Teknolojileri Politikası" raporu yayımlanarak, Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel başta olmak üzere, konu ile yakından ilgili, yaklaşık 1800 kişi, kurum ve kuruluşa sunulmuştur. Sözü geçen raporun yönetici özeti ekte sunulmaktadır. Bu Rapor'daki öneriler çerçevesinde, TÜBİTAK ▪ Enerji tasarrufu Ana Planı yapılması, ▪ Mevcut teknoloji alternatiflerinin ülkemizde uygulanabilirliği açısından sınıflandırılması ve bu alternatifler arasından Ar-Ge faaliyetlerinin yoğunlaştırılacağı teknolojilerin seçilmesi, ▪ Ticarileştirilmiş teknoloji uygulamalarının ülkemizde uygulanabilirliklerinin araştırılarak transferlerinin gerçekleştirilmesi konusunda bir eylem planı hazırlanması konularını kapsayacak ve konuya taraf kurumların (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EİEİ ve özel sektör şemsiye kuruluşları) katılımlarıyla TÜBİTAK tarafından yürütülecek bir proje başlatılmasının yararlı olacağını düşünmüştür. Ülkemizin gelecekteki enerji yönetimi ve planlamaları için yapılan çalışmalara, teknolojide de yetkinlik kazanma açısından ışık tutacak olan bu proje, TÜBİTAK'ın önerisi üzerine Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından da incelenmiştir. Bakanlık, "Enerji Tasarruf Master Planı"nın EİEİ tarafından hazırlanacağı için, Proje kapsamından çıkarılmasını istemiş; projenin diğer iki iş paketi için ise Bakanlığın 2000 yılı bütçesinden kaynak ayrılamayacağını (Başbakanlığın 99/9 sayılı Genelgesi nedeniyle); ancak "finansmanın başka kaynaklarla karşılanması halinde, gereken her türlü desteğin Bakanlıklarınca verilebileceğini" bildirmiştir.

Ek Karar

TÜBİTAK'ça önerilen Enerji Tasarrufu Ana Planı'nın hazırlanması ve Enerji Teknolojilerinin Seçim ve Transferine ilişkin proje ve bunun Enerji Tasarrufu ile ilgili ilk iş paketinin EİEİ tarafından üstlenilmesi olumlu karşılanmış ve kritik önemdeki bu projenin kalan diğer iş paketleri için 2000 Program yılında gerekli kaynağın tahsis edilmesi hususunun DPT'ce değerlendirilmesine karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler/Sorunlar ve Ek Karar Gerekçesi
97/21	**Temiz Ürün-Temiz Üretim, Çevre Dostu Teknolojiler Alanına Yönelik Politika Araştırmaları ve Ulusal Politikanın Belirlenmesi** **Belirlenen Politikaların Hayata Geçirilmesi**	TÜBİTAK- TTGV (Bilim-Teknoloji-Sanayi Tartışmaları Platformu; BTSTP) Çevre Bakanlığı (Koor.) Sağlık Bakanlığı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı DPT Hazine Müsteşarlığı DTM TAEK TÜBİTAK DİE TSE	"Temiz Üretim-Temiz Ürün; Çevre Dostu Teknolojiler" konusunun Sanayi, Enerji, Ulaştırma, Tarım ve Turizm Sektörlerinde incelenmesi için BTSTP çatısı altında beş Alt Grup oluşturulmuştur. Alt Gruplar çalışmalarını sürdürmektedir. Çalışmalarını tamamlayan Sanayi Alt Grubu'nca hazırlanan Rapor'un yönetici özeti ekte sunulmaktadır. Rapor'da temiz üretimin ülke çapında yaygınlaşmasını sağlamak üzere bir yapılanma modeli önerilmektedir. Konunun gerektirdiği kurumsal altyapı, finans sistemi ve hukuki altyapının oluşturulmasını içeren bu yapılanma modelinin kilit taşı "Temiz Üretim Merkezi"dir. Bu Merkez'in, temiz üretim alanında, ▪ izlenecek politika ve stratejileri belirlemesi, ▪ test, ölçüm ve belgelendirme hizmetleri vermesi, ▪ teknik ve yönetimsel danışmanlık yapması, ▪ enformasyon hizmetleri vermesi, ▪ eğitim ve tanıtım çalışmaları yapması, ▪ teknoloji geliştirmesi ve teknoloji transferinde yol gösterici çalışmalar yapması öngörülmüştür. Önerilen yapının bir an önce kurulması, çevre duyarlılığının giderek arttığı ve bu duyarlılığın uluslararası anlaşmalara yansıdığı bir dünyada, Türkiye'nin üretim ve ihracatın değişen şartlarına uyumunu sağlayacaktır. Bu açıdan, söz konusu yapının ve bu çerçevede Temiz Üretim Merkezi'nin bir an önce oluşturulmasında yarar vardır. Bu oluşumun sağlanmasında Çevre Bakanlığı başta olmak üzere pek çok kuruluşa görev düşmektedir. Bu yapı içinde yer alacak Temiz Üretim Merkezi'nin kuruluş çalışmalarına hemen başlanabilir ve bu görevi TTGV'nin de katkılarıyla TÜBİTAK yerine getirebilir.

Ek Karar

Çevre duyarlılığının giderek arttığı ve bu duyarlılığın uluslararası anlaşmalara yansıdığı bir dünyada, Türkiye'nin üretim ve ihracatın değişen şartlarına uyumunu sağlayacak ve temiz üretimi ülke çapında yaygınlaştıracak yapının oluşturulması için gerekli çalışmaların Çevre Bakanlığı'nın koordinasyonunda, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, DPT, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, TAEK, TÜBİTAK, DİE, TSE ve Çevre Bakanlığı'nca öngörülecek diğer kuruluşların katılımıyla yürütülmesine; bu yapı içinde yer alacak Temiz Üretim Merkezi kurma çalışmalarına bir an önce başlanması ve bunun için TTGV'nin de katılımıyla TÜBİTAK'ın görevlendirilmesine karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Gelişmeler/Sorunlar ve Ek Karar Gerekçesi
98/02	**Ulusal Yenilik Sistemi'nin Kurulmasına Yönelik olarak BTYK'ca Yapılan Görevlendirmelerin Gerektirdiği Ödeneklerin Tahsisi**	Maliye Bakanlığı DPT Hazine Müsteşarlığı DTM TÜBİTAK	1999 Mali yılı için TÜBİTAK'a bütçe ödeneği tahsisinde, kısmen de olsa, reel bir artış sağlanmıştır. Ancak bütçe kısıtlamaları nedeniyle devlet bütçesinden yapılacak ödenek tahsislerinin her zaman istenen ölçüde sağlanamadığı bilinmektedir. Ödenek tahsisinin sürekliliğinin sağlanabilmesi açısından, ek imkanlar yaratılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Ek Karar

Ulusal Yenilik Sistemimizin kurulmasına büyük önem atfedilerek sistemin kurulması için gerekli ek kaynak yaratılması imkanlarının Maliye Bakanlığı, DPT Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, DTM ve TÜBİTAK tarafından araştırılmasına ve gereğinin yapılmasına karar verilmiştir.

IV. Yeni Kararlar

99/01. AR-GE Yardımı Kapsamının Genişletilmesi

99/02. Türkiye için Kritik Teknolojilerin Belirlenmesi

99/03. Beyin Göçünde Tersine Akımı Güçlendirici Önlemlerin Tespiti

99/04. Moleküler Biyoloji, Gen Mühendisliği ve Biyoteknolojide Ulusal Politikanın Belirlenmesi

99/05. Deprem Konuları ve Afet Yönetimi ile ilgili Araştırmalar Yapılması ve Desteklenmesine ilişkin Yapılanma

99/06a. Türkiye Sismolojik Veri Bankasının Oluşturulması

99/06b. Varolan Yapıların Deprem Dayanımı Bakımından Değerlendirilmesi ve İyileştirilmesi

99/06c. Marmara Denizinde Bulunan Fayların İncelenmesi ve Bölge Depremselliğinin Araştırılması

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Karar Gerekçesi
99/01	**AR-GE Yardımı Kapsamının Genişletilmesi**	DTM Hazine Müsteşarlığı TÜBİTAK KOSGEB TTGV	4 Kasım 1998 tarihinde, yapılan geliştirmelerle yeniden yayımlanan ve sanayimizin AR-GE yeteneğini ve bu alana ayrılan kaynakların artırılmasını amaçlayan 98/10 sayılı AR-GE Yardımı Tebliği 1 Haziran 1995 tarihinden beri uygulanmaktadır. Dört yılı geçen uygulama sonucunda, yaklaşık 500 firmadan bini aşkın proje başvurusu olmuş ve firmalara, toplam otuz milyon USD mertebesinde yardımda (hibe olarak) bulunulmuştur. Uygulama başarıyla sürdürülmektedir. Ancak erişilen nokta ülkemizin yaratıcı birikimini yansıtmaktan uzaktır. Halen GSYİH'nın % 0,5'i düzeyinde olan AR-GE harcamalarımızın BTYK'nın koyduğu % 1'lik eşik değere yükseltilebilmesi için AR-GE Yardımı uygulamasının katma değer yaratan bütün üretken alanları (sanayi ve tarım sektörleri ile yazılım ve içerik tasarım ve üretimi dahil prodüktif hizmet sektörlerini) kapsayacak biçimde genişletilmesi gerekmektedir. Bugüne kadar, tebliğde yer alan sanayi kuruluşu tanımı esas alındığından, uygulamada, çok küçük ölçekli ancak ileri teknoloji alanında AR-GE yapmaya çalışan veya sanayi kuruluşu tanımına tam uymayan ancak giderek sanayie özgü normların egemen olmaya başladığı tarımsal üretim veya biyoteknoloji uygulamaları alanında faaliyet gösteren işletmelerin AR-GE Yardımından yararlandırılamaması durumlarıyla karşılaşılmaktadır. Oysa ki, bilgi yoğun küçük firmaların yenilikçi ürün geliştirmedeki esneklikleri ve başarıları dünyadaki örnekleriyle kanıtlanmıştır. Sanayi kuruluşu tanımına uymayan tarım işletmelerinde ise tarımsal araştırmaların niteliği değişmekte ve kapsamı genişlemektedir. Bugün tarımsal araştırmalar, yeni üretim teknolojilerinden başka hammaddenin tarladan çıkışıyla başlayan ve son ürün olarak tüketiciye ulaşmasıyla noktalanan bütün bir süreci, araştırma konusu olarak kapsar hale gelmiştir. Tanımların genişletilmesinin yanısıra, AR-GE Yardımı sürecinin edinilen bilgi ve deneyimlerle bürokratik işleyişi kolaylaştıracak şekilde iyileştirilmesi de gerekmektedir.

Karar

AR-GE'ye devlet yardımı ile ilgili mevcut mevzuatın, özel ve kamu firmalarının AR-GE alanına daha çok kaynak ayırmalarını özendirmek ve konuyla ilgili işlemleri kolaylaştırmak amacıyla, boyutuna bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan (hayvancılık ve tarımsal araştırmalar alanında faaliyette bulunanlar da dahil olmak üzere) bütün kuruluşların devletçe desteklenmesi ihtiyacını tam anlamıyla karşılayacak biçimde gözden geçirilerek kapsamının genişletilmesi ve uygulamanın iyileştirilmesi için Hazine Müsteşarlığı, DTM, TÜBİTAK, KOSGEB ve TTGV'nin görevlendirilmelerine; çalışmanın sonucuna göre, gerekli düzenlemenin yapılmasını teminen aynı kurumları görevli kılınmalarına karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Karar Gerekçesi
99/02	**Türkiye için Kritik Teknolojilerin Belirlenmesi**	**Kararın Birinci Kısmı İçin:** TÜBİTAK (Sekreterlik) **İlgili Kuruluşlar:** Genelkurmay Başkanlığı MSB MEB Sağlık Bakanlığı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı DTM TAEK Türk Patent Enstitüsü TTGV MPM Teknoloji Yönetimi Der. v.b. **Kararın İkinci Kısmı İçin:** Maliye Bakanlığı DPT TÜBİTAK	Kritik teknoloji kavramı, genellikle, ▪ uluslararası rekabet üstünlüğü yarışında belirleyici olan yüksek teknolojileri, ▪ ulusal açıdan, özellikle de ulusal savunma açısından, ülkenin kendi kendisine yeterli olmasında belirleyici olan teknolojileri, ▪ ulusal ekonomi için önemli olan uygulama alanlarında 'hız belirleyici unsur'(*) olarak değerlendirilebilecek türden teknolojileri, ▪ hemen hemen bütün ekonomik faaliyet alanlarını etkileyen 'jenerik' karakterdeki teknolojileri ifade eder. Türkiye'nin geleceğe yönelik ekonomik, toplumsal, siyasi hedeflerini temel alarak, ülkemiz için 'kritik değerdeki teknolojileri' belirlemeye, özellikle, bu teknolojilerde yetenek kazanmak için alınması gereken önlemleri ortaya koymaya yarayacak kapsamlı çalışmalara ihtiyaç vardır. İşaret edilen çalışmalar, TÜBİTAK'ın sekreterliğinde, TÜBA, TAEK, Türk Patent Enstitüsü, TTGV gibi kuruluşlarla, başta Genelkurmay Başkanlığı ve MSB (SSM) olmak üzere, 'Kritik Teknoloji Tahmin Çalışmaları'na katkıda bulunabilecek bütün kuruluş ve kişilerin geniş ölçüde katılımını sağlayacak bir biçimde yürütülebilir. Ancak bu çalışmalar, kapsamları dolayısıyla, belirli bir harcamayı da gerektirir. (*) Bu terim kimya terminolojisinden ödünç alınmıştır. Çok kademeli kimyasal reaksiyonlarda, genellikle kademelerden biri reaksiyon hızını belirler. Bu kademe kritik kademedir.

Karar

Türkiye'nin geleceğe yönelik ekonomik, toplumsal, siyasi hedeflerini temel alarak, ülkemiz için 'kritik değerdeki teknolojileri' belirlemeye, özellikle, bu teknolojilerde yetenek kazanmak için alınması gereken önlemleri ortaya koymaya yarayacak çalışmaların başlatılmasında fayda görülmüştür. Bu çalışmaların, TÜBİTAK'ın sekreterliğinde, Genelkurmay Başkanlığı, MSB, MEB, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, DTM, TAEK, Türk Patent Enstitüsü, TTGV, MPM, Teknoloji Yönetimi Derneği gibi, 'Kritik Teknoloji Tahmin Çalışmaları'na katkıda bulunabilecek bütün kuruluş ve kişilerin geniş ölçüde katılımını sağlayacak bir biçimde yürütülmesine; Kurulumuzun 98/31 sayılı Kararı çerçevesinde, TÜBİTAK'a, münhasıran bu çalışma için, yıl içinde ek ödenek tahsisi hususunun DPT ve Maliye Bakanlığı'nca değerlendirilmesine karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Karar Gerekçesi
99/03	**Beyin Göçünde Tersine Akımı Güçlendirici Önlemlerin Tespiti**	YÖK (Koordinasyon) TÜBA TÜBİTAK TAEK	Ülkelerarası gelişmişlik farkları ya da herhangi bir ülkedeki siyasi, sosyal, ekonomik şartlarda şu ya da bu yönde meydana gelen değişiklikler, kısaca, "beyin göçü" olarak anılan ülkelerarası bir hareketliliğe yol açmaktadır. Özellikle de bilim, teknoloji ve sanayi üretimi başta olmak üzere, üretimde ileri gitmiş ülkeler bilim insanları için doğal çekim merkezleri haline gelmektedir. Türkiye de bu olgunun etkisindedir. Çare, bilim, teknoloji ve üretimde yetkinleşmiş bir ülke haline gelmektir. Bilim ve teknolojide ve buna bağlı olarak üretimde kaydedilecek ilerlemeler ve ekonomik gelişmeler yurt dışına olan beyin göçünün azalmasını sağlayacağı gibi bu göçün yol açtığı kayıpları telafi edecek tersine bir akım da doğuracaktır. Bilim, teknoloji alanlarında gelişme sağlanması yönündeki çabalar yanında bu tersine akımı güçlendirecek başka önlemler de almak mümkündür. Bir süredir, kısıtlı kaynaklara rağmen başarıyla yürütülmekte olan TÜBİTAK-TOKTEN Programı ile yakın bir zamanda TÜBİTAK tarafından yürürlüğe konmuş bulunan DOPROG bu tür önlemler alınabileceğinin mütevazı ama iyi örnekleridir. Daha kapsamlı önlemler alınması için, YÖK, TÜBA, TÜBİTAK ve TAEK'in katılımıyla, bir hazırlık çalışması yapılabilir.

Karar

Bilim, teknoloji ve üretimde yetkinleşme yönünde gösterilen çabalar yurtdışına olan beyin göçünü azaltabilmenin de maddi temelini oluşturacaktır. Buna paralel olarak, bir yandan da tersine akımı güçlendirmek için alınması gerekli önlemleri tespit etmek üzere YÖK'ün koordinasyonunda TÜBA, TÜBİTAK ve TAEK temsilcilerinin katılımlarıyla oluşacak bir Çalışma Grubu'nun konuyu incelemesine ve hazırlacayağı raporu altı ay içinde Başbakanlığa sunmasına karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Karar Gerekçesi
99/04	**Moleküler Biyoloji, Gen Mühendisliği ve Biyoteknolojide Ulusal Politikanın Belirlenmesi**	TÜBA TÜBİTAK-TTGV (Bilim-Teknoloji-Sanayi Tartışmaları Platformu; BTSTP)	Moleküler Biyoloji, Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji ile ilgili çalışmalar, çeşitli alanlardaki araştırıcıların istekleri ve eğilimleri doğrultusunda münferit ve kısıtlı bütçeli araştırmalar şeklinde yürütülmektedir. Genetik alanlarındaki çalışmalar, sağlık, hayvancılık ve tarım alanlarında; hastalıklara doğru tanı konulmasından, aşı, hormon, antibiyotik ve kan ürünlerinin elde edilmesine, bitki ve hayvan türlerinden daha yüksek verim elde edilmesinden, saf bilime katkıya kadar geniş alanları kapsamaktadır. Bu çalışmaların bir ülkeye adı geçen alanlarda yapacağı doğrudan katkılarının yanında, ulusal ekonomiye yapacağı dolaylı katkılarının da çok büyük olacağı açıktır. Pek çok ülke kendi sorunlarına uygun, ulusal ekonomilerine katkıda bulunacak olan alan ve konuları seçerek uygulama için politikalar geliştirmişler ve öngörülen araştırmaların mega projeler bazında değişik kurumlar tarafından desteklenmesini temin etmişlerdir. Türkiye'nin de Moleküler Biyoloji, Gen Mühendisliği ve Biyoteknolojide izleyeceği ulusal politikayı belirleyerek öncelikli çalışma alanları ve kaynak tahsisi konusunda bir karara varması gerekmektedir. Bunun için TÜBA-TÜBİTAK-TTGV desteğindeki BTSTP'nin konu ile ilgili Çalışma Grubu'nca 1995 Ekim'inde belirlenmiş olan 'Politika Önerisi'nden hareketle yeniden bir durum tespiti yapılmasında ve bu politika önerisinin geliştirilmesinde yarar vardır. Bu çalışma aynı şekilde, BTSTP çatısı altında yürütülebilir.

Karar

Toplumumuzun yaşam düzeyinin yükseltilmesi ve ekonomimiz açısından büyük bir öneme sahip bulunan Moleküler Biyoloji, Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji alanında izlenecek ulusal politikanın belirlenerek, önceliklerin ve kaynak tahsisine ilişkin önerilerin ortaya konabilmesi için TÜBİTAK-TTGV desteğindeki Bilim-Teknoloji-Sanayi Tartışmaları Platformu'na bağlı olarak, TÜBA'nın da katılımıyla, bir Çalışma Grubu oluşturulmasının ve yapılacak çalışmalara Sağlık Bakanlığı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı uzmanlarının katılmalarının uygun olacağına karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Karar Gerekçesi
99/05	**Deprem Konuları ve Afet Yönetimi ile ilgili Araştırmalar Yapılması ve Desteklenmesine ilişkin Yapılanma**	TÜBİTAK	17 Ağustos 1999 Marmara Depremi ardından, bir Başbakanlık genelgesiyle, TÜBİTAK'a deprem sorununun çeşitli boyutlarıyla ilgili bilimsel çalışmaların koordinasyonu görevi verilmiştir. Bu görev doğrultusunda, TÜBİTAK bakanlıklarca yürütülen uygulama çalışmalarına bilimsel destek vermek amacıyla, üniversitelerde bulunan bilgi ve deneyim bikiminden yararlanmaya yönelik eşgüdüm çalışmalarını sürdürmektedir. Ayrıca, TÜBİTAK'a bir "Ulusal Deprem Konseyi" kurma görevi verilmesi konusu gündemdedir. Öte yandan, NATO Bilim Komitesi'nce kısa bir süre önce kurulmuş olan Deprem Çalışma Grubu, Türkiye'nin deprem sorunuyla ilgili, geniş kapsamlı üç araştırma projesini desteklemek üzere çalışmalarını sürdürmektedir. 99/08 sayılı Karar gerekçesinde ayrıntılı olarak değinilen bu üç proje, TÜBİTAK'ın yönlendirmesi ve sorumluluğu altında yürütülecektir. Bunlardan özellikle iki tanesi, TÜBİTAK içinde oluşturulacak yeni yapılar bünyesinde, sağlıklı biçimde yürütülebilecek niteliktedir. Kurum'a verilmiş ve verilmesi söz konusu olan bu yeni görevler göz önünde bulundurularak, ▪ Deprem sorununun çeşitli boyutlarıyla ilgili bilimsel araştırmalar yaparak ve geniş kapsamlı güdümlü araştırma projeleri destekleyerek çözümler üretmeye; ▪ Özellikle "Afet Yönetimi" alanında araştırmalar yaparak ve güdümlü araştırma projeleri destekleyerek politikalar üretmeye yönelik olarak, TÜBİTAK bünyesinde yeni yapılar oluşturulması gerekmektedir.

Karar

1999 Marmara Depremi ardından Başbakanlıkça TÜBİTAK'a verilmiş bulunan deprem konusuyla ilgili bilimsel çalışmaların koordinasyonu ve bir "Ulusal Deprem Konseyi" oluşturma görevleri ile NATO destekli projeleri içine alacak yeni araştırma etkinlikleri çerçevesinde, bilimsel ve teknolojik çözümler ile yönetsel öneriler ve politikalar üretilmesi amacıyla, depreme ilişkin çeşitli konularda ve özellikle "Afet Yönetimi" konusunda geniş kapsamlı araştırma ve uygulama projeleri oluşturacak ve destekleyecek yeni bir yapılaşma gerekmektedir. Yapısı, koşullar ve gereksinimler göz önünde tutularak, belirtilen amaca en iyi hizmet edebilecek biçimde belirlenecek birimlerin TÜBİTAK bünyesinde oluşturulmasına karar verilmiştir.

	Gündem	Sorumlu ve İlgili Kuruluşlar	Karar Gerekçesi
99/06a	**Türkiye Sismolojik Veri Bankasının Oluşturulması**	TÜBİTAK Maliye Bakanlığı DPT Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Boğaziçi Üniversitesi	Bir deprem ülkesi olan Türkiye'de depremselliğin ve deprem riskinin araştırılması ile bu riskin boyutlarının ortaya konmasının önemi 17 Ağustos 1999 İzmit-Gölcük ve 12 Kasım 1999 Düzce depremleriyle bir kez daha doğrulanmıştır. Ülkemizde veri toplamaya yönelik olarak, çeşitli kuruluşlarımızca işletilen gözlem ağları bulunmaktadır. Ancak, bunların büyük bir çoğunluğu özel amaçla oluşturulmuş yerel izleme ağlarıdır ve teknik açıdan yetersiz olmalarının yanısıra, bu ağlar yardımıyla elde edilen veriler diğer kuruluşların kullanımına sınırlı olarak açıktır. Son on yıl içerisinde gelişen sismometre teknolojisinden yararlanılarak az sayıda geniş bantlı (broadband) algılayıcının kullanımı ile modern sismoloji uygulamalarını yapmak ve elde edilen verileri bütün araştırmacıların kullanımına açık bir veri bankasında toplamak mümkündür. Ülkemizde mevcut ve yakın gelecek için öngörülen bu tür istasyonların sayıları ise ihtiyaca cevap vermekten uzaktır ve konuya ilişkin bir veri bankası da bulunmamaktadır. Öte yandan, NATO Bilim Komitesi'nce kısa bir süre önce kurulmuş olan Deprem Çalışma Grubu'nun Türkiye'ye destek sağlama çalışmaları kapsamında oluşturulmasını önerdiği üç proje önerisinden biri de "Ulusal Birleştirilmiş Sismik Ağ Oluşturulması" başlığını taşımaktadır. Türkiye'de varolan birkaç ağın geliştirilmesi ve birbiriyle uyumlu duruma getirilmesini de (eğer mümküse) amaçlayan ve bu konuya yönelik dış kaynak da sağlayabilecek olan bu proje ile birleştirilerek, sismik veri bankası oluşturma çalışmaları sağlıklı biçimde yürütülebilecektir. Sözü edilen NATO projesi, önemli bir dış kaynak sağlayabilecek olmakla birlikte, en azından verilecek dış kaynağa eşdeğer bir bütçenin de yurt içi kaynaklardan sağlanmasını gerektirmektedir. Türkiye'nin depremselliği ve deprem riskinin araştırılması çalışmaları için gerekli sismolojik verilerin, bilimsel yönden yetkili bir kuruluş denetiminde, ilgili kuruluşların kullanımına açık merkezi bir veri bankasında toplanmasını sağlayacak; bunun ilk adımı olarak, modern bir geniş bantlı sismolojik gözlem ağının mevcut imkanlar ve kritik bölgelerin ihtiyaçları gözetilerek oluşturulmasına imkan verecek yeni bir yapılanmaya gerek vardır.

99/06b	**Varolan Yapıların Deprem Dayanımı Bakımından Değerlendirilmesi ve İyileştirilmesi**	TÜBİTAK Maliye Bakanlığı DPT Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	Deprem hasarının ve can kaybının büyük ölçüde azaltılması, depreme hazırlıklı olmakla sağlanabilir. Depreme hazırlıklı olmanın, ▪ Mühendislik boyutu (yapıların depreme dayanıklı olmasını sağlamak) ▪ Yönetsel boyutu (sağlıklı bir afet yönetimi oluşturmak ve yapı denetimini sağlıklı biçimde gerçekleştirebileek örgütlenme gibi) ▪ Çevresel boyutu ▪ Sağlık boyutu ve ▪ Eğitim boyutu (mühendislerin eğitimi ve kamuoyunun bilinçlendirilmesi) gibi boyutları arasında yer alan mühendislik boyutunun "varolan yapıların deprem dayanımı bakımından iyileştirilmesi" yanı çok büyük önem taşımaktadır. Zira, deprem bölgelerinde bulunan çok büyük (yüzbinlerle ifade edilebilen) bina stoğunun depreme uygun olmadığı bellidir. Bunların sistematik bir düzen içinde incelenmeleri ve iyileştirilmeleri gereklidir. Öte yandan, köprü, baraj, enerji dağıtım sistemi vb. gibi çeşitli altyapı elemanlarının da bu tür bir değerlendirmeden geçirilmeleri büyük önem taşımaktadır. Bu alanda geçmişte çeşitli çalışmalar yapılmış olmakla birlikte, Türkiye koşulları göz önünde bulundurularak geliştirilmiş ve tüm uzmanlarca benimsenmiş uygulamaya elverişli yöntemlere gereksinim vardır. Düzenlenmekte olan NATO Proje Önerisi kapsamında, ▪ İstanbul'da bulunan kamu yapılarının bir envanteri çıkarılarak sağlıklı bir sınıflama yapıldıktan sonra, önemli her kategori içinden seçilecek sınırlı sayıda yapının deprem için değerlendirilmesi, onarım projesinin düzenlenmesi ve bunlardan seçilecek bazılarına güçlendirme işlemlerinin uygulanması; ▪ Deprem bölgelerindeki karayolu köprülerinin de benzer biçimde sınıflanması, örnekleme ile değerlendirilip projelendirilmesi ve bazıları üzerinde uygulama yapılması; ▪ Diğer bazı altyapı elemanlarına da (bazı barajlar, belki enerji dağıtım sistemleri gibi) benzer işlemler uygulanması;

			▪ Bu çalışmalar için gerekli olan yöntemlerin geliştirilmesi ve benimsenmesi; ▪ Geniş kapsamda uygulamayı gerçekleştirecek olan mühendislere kurslar verilmesi. gibi çalışmalar tasarlanmaktadır. Bu proje için de NATO'dan destek sağlanması girişimleri olumlu yönde gelişmektedir. Ancak, bu projeye de dış kaynağa eşdeğer yurtiçi kaynak sağlanması, NATO koşulları gereğidir.
99/06c	**Marmara Denizinde Bulunan Fayların İncelenmesi ve Bölge Depremselliğinin Araştırılması**	TÜBİTAK Maliye Bakanlığı DPT DKK Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Daire Başkanlığı	Türkiye depremlerinin büyük bir bölümünün kaynağı olan Kuzey Anadolu Fay Zonu'nun (KAFZ) en az bilinen bölümü, Marmara Denizi tabanında kalan bölümüdür. Son depremlerden sonra daha da büyük bir deprem tehlikesinin oluştuğu (İstanbul'u etkilemesi söz konusu olan) bu bölümün, her türlü gelişmiş teknolojiden yararlanılarak ivediklikle incelenmesi gerektiği bilinmektedir. NATO Bilim Komitesi Deprem Çalışma Grubu, bu konuya öncelik vererek bu alanda da bir Proje Önerisi oluşturulmasını kararlaştırmıştır. Denizde uygulanabilecek çeşitli jeolojik, jeofizik, sismolojik yöntemlerle yapılacak çalışmaları içeren bir proje önerisi hazırlanmaktadır. Diğer projelerde olduğu gibi, bu projede de önemli bir kaynağın yurt içinden sağlanması gerekmektedir.

Karar

a) Türkiye'nin depremselliği ve deprem riskinin araştırılması çalışmaları için gerekli sismolojik verilerin ülkemizdeki ve dünyadaki tüm araştırıcıların kullanımına açık bir veri bankasında toplanmasının ve bunun ilk adımı olarak, modern, geniş bantlı bir sismolojik gözlem ağının mevcut imkanlar ve kritik bölgelerin ihtiyaçları gözetilerek oluşturulmasına imkan verilmesinin;

b) Deprem bölgelerindeki mevcut binaların ve altyapının depreme dayanıklı duruma getirilmesini sağlayacak araştırma ve öncü uygulama çalışmalarının gerçekleştirilmesinin;

c) Marmara Denizi dibindeki fayların belirlenmesine, fay hareket mekanizmalarının anlaşılmasına ve olası bir Marmara Depremi'nin olabildiğince önceden kestirilmesine yönelik incelemeler yapılmasının

TÜBİTAK'ça gerçekleştirilebilmesini teminen Geliştirme ve Destekleme Fonu'ndan 5,0 Milyon $'lık bir ek kaynağın TÜBİTAK'a aktarılması için konunun Yüksek Planlama Kurulu'nda ele alınması kararlaştırılmıştır. Sistem oluşturulduktan sonra teknolojideki gelişmeler ve kullanım sırasında açığa çıkan yeni ihtiyaçlar doğrultusunda gerekli olacak geliştirme yatırımları ve işletmeyle ilgili giderler her yıl TÜBİTAK Bütçesine konacak bir ödenekten karşılanacaktır.